

**Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Toruniu**

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
ZA 2015 ROK**

Toruń, styczeń 2016 rok

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE.....	4
II. DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW STATUTOWYCH WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W TORUNIU.	10
1. RADA NADZORCZA.	10
2. ZARZĄD.....	12
III. REALIZACJA PLANU FINANSOWEGO.	16
1. WPLYWY.....	16
2. WYDATKI.....	17
3. WYNIK FINANSOWY.....	19
4. BILANS.....	20
IV. POMOC FINANSOWA WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU NA ZADANIA PROEKOLOGICZNE.....	22
1. REALIZACJA POMOCY FINANSOWEJ W FORMIE POŻYCZEK, DOTACJI I PRZEKAZANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH.....	22
2. UMORZENIA.....	29
3. REALIZACJA POMOCY FINANSOWEJ W FORMIE DOPLAT DO OPROCENTOWANIA KREDYTÓW PREFERENCYJNYCH UDZIELANYCH PRZEZ BANKI.....	30
V. EFEKTY EKOLOGICZNE UZYSKANE W 2015 ROKU W WYNIKU REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ DOFINANSOWANYCH PRZEZ WOJEWÓDZKI FUNDUSZ.	33
1. OCHRONA WÓD.....	33
2. GOSPODARKA WODNA.....	35
3. OCHRONA POWIETRZA.....	37
4. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI.....	44
5. OCHRONA PRZYRODY.....	46
4. MONITORING STANU ŚRODOWISKA.....	48
7. EDUKACJA EKOLOGICZNA.....	49
8. POWAŻNE AWARIE.....	52
9. POZOSTAŁE.....	53
VI. KONTROLA WYKORZYSTANIA POŻYCZEK I DOTACJI PRYZNANYCH ZE ŚRODKÓW WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU.	54
VII. AUDYT WEWNĘTRZNY.	58
VIII. INFORMACJA DOTYCZĄCA DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z WYKORZYSTANIEM ŚRODKÓW POCHODZĄCYCH Z UNII EUROPEJSKIEJ.	60

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1: Wykonanie planu finansowego Wojewódzkiego Funduszu za 2015 rok.

Załącznik nr 2: Wykaz umów zawartych w 2015 roku.

Załącznik nr 3: Wykaz jednostek samorządowych, które w 2015 roku korzystały ze środków Wojewódzkiego Funduszu.

Załącznik nr 4: Wykaz pożyczek umorzonych w 2015 roku.

Załącznik nr 5: Zestawienie zobowiązań z tytułu zawartych umów na 31.12.2015 rok.

I. Wprowadzenie.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu, realizując zapisy ustawy Prawo ochrony środowiska, w roku 2015 wspierał finansowo przedsięwzięcia w zakresie ochrony środowiska na terenie województwa kujawsko - pomorskiego. Uchwalona *Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na lata 2013 – 2016 z perspektywą do roku 2020*, jako cel strategiczny Funduszu formułuje poprawę stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku w województwie kujawsko-pomorskim. Potencjał finansowy i organizacyjny (z uwzględnieniem potencjału kadrowego) Funduszu pozwala skutecznie wspierać działania na rzecz środowiska, gwarantuje wdrażanie programów europejskich oraz finansowanie zadań związanych z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

Wojewódzki Fundusz dofinansowywał zadania związane z ochroną środowiska zgodnie z *Listą przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na rok 2015 oraz Kryteriami wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu*. Działania Wojewódzkiego Funduszu koncentrowały się głównie na realizacji zadań wynikających z Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych, Planu gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego oraz Programu ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami województwa kujawsko – pomorskiego na lata 2012 - 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2023.

W formie zwrotnej i bezzwrotnej pomocy w roku 2015 wydatkowano łącznie kwotę 157 805 tys. zł, co stanowi 94,9% wielkości planowanej. Kwota ta obejmuje wypłaty z tytułu umów pożyczek, dotacji i przekazania

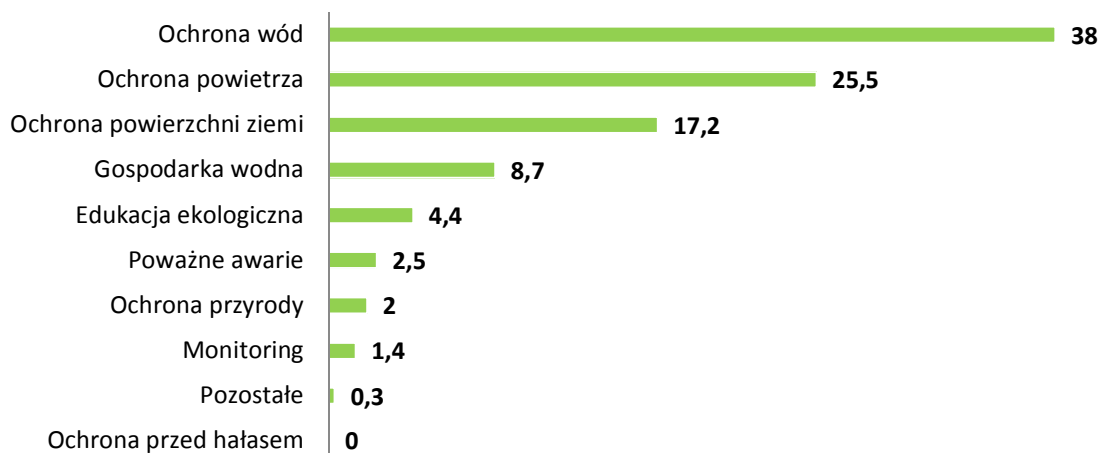
środków finansowych zawartych w 2015 roku oraz w latach poprzednich, dopłaty do oprocentowania kredytów preferencyjnych i zwrot gminom utraconych dochodów.

Pomoc Wojewódzkiego Funduszu zrealizowaną w roku 2015 obejmującą wypłaty pożyczek, dotacji i przekazania środków finansowych z umów zawartych w 2015 roku oraz w latach poprzednich w podziale na dziedziny przedstawiają poniższa tabela i wykres:

Tab. 1

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota wypłaconej pomocy (w tys. zł)			
		dotacje	pożyczki	ogółem	struktura (w %)
1	Ochrona wód	4 316	55 192	59 508	38,0
2	Ochrona powietrza	2 484	37 505	39 989	25,5
3	Ochrona powierzchni ziemi	3 467	23 500	26 967	17,2
4	Gospodarka wodna	2 341	11 320	13 661	8,7
5	Edukacja ekologiczna	6 537	415	6 952	4,4
6	Poważne awarie	1 900	1 958	3 858	2,5
7	Ochrona przyrody	2 837	219	3 056	2,0
8	Monitoring	2 246	0	2 246	1,4
9	Pozostałe	391	0	391	0,3
10	Ochrona przed hałasem	0	0	0	0,0
	RAZEM	26 519	130 109	156 628	100

Struktura wypłat wg dziedzin dofinansowania (w %)

Ponadto Wojewódzki Fundusz udzielił dopłat do oprocentowania kredytów preferencyjnych w kwocie 1 087 tys. zł i zwrotu gminom utraconych dochodów w kwocie 90 tys. zł z tytułu zwolnienia z podatku od nieruchomości, będących własnością Skarbu Państwa, gruntów pokrytych wodami jezior o ciągłym dopływie lub odpływie wód powierzchniowych oraz gruntów zajętych pod sztuczne zbiorniki wodne. W związku z tym udzielona przez Wojewódzki Fundusz zwrotna pomoc finansowa wynosiła 130 109 tys. zł, natomiast bezzwrotna pomoc finansowa wynosiła 27 696 tys. zł (co stanowiło 17,5% ogółu udzielonej pomocy).

Wojewódzki Fundusz udzielił także pomocy w formie częściowych umorzeń pożyczek na łączną kwotę 12 188 tys. zł.

W roku 2015, podobnie jak w latach ubiegłych, dzięki środkom z Wojewódzkiego Funduszu, tworzono coraz skuteczniejsze warunki ochrony powierzchni ziemi, czystości wód i powietrza. Znaczące środki pieniężne przeznaczono na gospodarkę wodną, edukację ekologiczną, przeciwdziałanie i likwidację skutków poważnych awarii, ochronę przyrody i monitoring regionalny.

Główną formę dofinansowania zadań proekologicznych w roku 2015 stanowiło finansowanie zwrotne w formie preferencyjnych pożyczek z możliwością częściowego umorzenia.

Pomoc w formie pożyczek w wysokości **130 109 tys. zł**, ukierunkowana była głównie na:

- inwestycje z zakresu ochrony wód – 55 192 tys. zł, tj. 42,4% środków pożyczkowych,
- zadania z zakresu ochrony powietrza – 37 505 tys. zł, tj. 28,8% środków pożyczkowych,
- zadania z zakresu ochrony powierzchni ziemi w kwocie – 23 500 tys. zł, tj. 18,1% środków pożyczkowych,
- zadania z zakresu gospodarki wodnej w kwocie – 11 320 tys. zł, tj. 8,7% środków pożyczkowych.

W formie dotacji oraz przekazania środków finansowych wydatkowano **26 519 tys. zł**, w tym między innymi na zadania z zakresu:

- edukacji ekologicznej – 6 537 tys. zł, tj. 24,7% środków dotacyjnych,
- ochrony wód – 4 316 tys. zł, tj. 16,3% środków dotacyjnych,
- ochrony powierzchni ziemi – 3 467 tys. zł, tj. 13,1% środków dotacyjnych,
- ochrony przyrody – 2 837 tys. zł, tj. 10,7% środków dotacyjnych,
- ochrony powietrza – 2 484 tys. zł, tj. 9,4% środków dotacyjnych,
- gospodarki wodnej – 2 341 tys. zł, tj. 8,8% środków dotacyjnych,
- monitoringu środowiska – 2 246 tys. zł, tj. 8,5% środków dotacyjnych
- poważnych awarii – 1 900 tys. zł, tj. 7,2% środków dotacyjnych.

W roku 2015 dokonano dopłat do oprocentowania kredytów preferencyjnych udzielanych przez banki na inwestycje proekologiczne realizowane głównie przez osoby fizyczne. Dopłaty te zamknęły się kwotą **1 087 tys. zł**.

Zrealizowana przez Wojewódzki Fundusz pomoc finansowa stanowiła istotne wsparcie zwłaszcza dla jednostek samorządu terytorialnego i przedsiębiorców (w tym m.in. spółek ze 100% udziałem gmin). Samorządy otrzymały 63,9% ogólnej wartości wsparcia, z czego finansowały głównie

przedsięwzięcia z zakresu ochrony wód i ochrony powietrza, a przedsiębiorcy otrzymali 25,0% ogólnej wartości wsparcia, z czego przede wszystkim finansowali przedsięwzięcia z zakresu gospodarki wodnej, ochrony powierzchni ziemi, ochrony powietrza i ochrony wód.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu, realizując zadania wynikające z obowiązków i kompetencji określonych w ustawie Prawo ochrony środowiska, w roku 2015 prowadził gospodarkę finansową w sposób zapewniający jak największe wykorzystanie niepodlegających zwrotowi środków pochodzących z Unii Europejskiej przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną. Na współfinansowanie przedsięwzięć, które uzyskały dofinansowanie ze środków unijnych wydatkowano w 2015 roku **41 859 tys. zł.**

W 2015 roku Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu osiągnął dodatni wynik finansowy w wysokości 3 856 tys. zł (wobec planowanej straty na poziomie 4 774 tys. zł), a stan majątku Wojewódzkiego Funduszu ukształtował się na poziomie 429 706 tys. zł. Osiągnięcie zysku na ww. poziomie spowodowane zostało przesunięciem przez inwestorów części wypłat środków dotacyjnych (w związku z realizacją porozumienia dotyczącego współpracy w zakresie realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych zmierzających do przywrócenia równowagi ekologicznej na terenach gmin województwa kujawsko-pomorskiego, które poniosły straty środowiskowe spowodowane budową autostrady A1 oraz dotyczące rekultywacji składowisk odpadów w województwie kujawsko-pomorskim na cele przyrodnicze) z 2015 na 2016 rok oraz mniejszą od planowanej wielkością umorzeń pożyczek.

Dzięki środkom Wojewódzkiego Funduszu na terenie województwa kujawsko-pomorskiego wykonano kilkaset przedsięwzięć proekologicznych i osiągnięto znaczące efekty rzeczowe i ekologiczne. Rozwiązano wiele problemów dotyczących ochrony środowiska na poziomie lokalnym i regionalnym.

Systematyczna poprawa stanu środowiska w regionie znajduje odzwierciedlenie w kolejnych rocznych *Raportach o stanie środowiska województwa kujawsko-pomorskiego* sporządzanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

II. Działalność organów statutowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu.

1. Rada Nadzorcza.

Rada Nadzorcza Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu w 2015 roku do dnia 14 czerwca pracowała w następującym składzie osobowym:

- Pan Dominik Gajewski – Przewodniczący Rady Nadzorczej wyznaczony przez Ministra Środowiska,
- Pan Zbigniew Szcześniak – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej, przedstawiciel organizacji ekologicznej, zgłoszony przez organizacje ekologiczne działające i posiadające struktury organizacyjne na terenie województwa kujawsko-pomorskiego,
- Pan Leszek Rutkowski – Sekretarz Rady Nadzorczej, przedstawiciel samorządu gospodarczego wybrany spośród kandydatów zgłoszonych przez samorzady gospodarcze,
- Pani Elwira Jutrowska – członek Rady Nadzorczej, Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska,
- Pani Małgorzata Walter – członek Rady Nadzorczej, Dyrektor Departamentu Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- Pan Krzysztof Napieraj – członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Wojewódzkiej Komisji do Spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko,
- Pan Paweł Zgórzyński – członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji Ochrony Środowiska, Gospodarki Wodnej i Poszanowania Energii Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Z dniem 15 czerwca 2015 roku w życie weszła uchwała nr VII/142/15 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 25.05.2015 roku w sprawie odwołania i powołania członka Rady Nadzorczej Wojewódzkiego

Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu, na mocy której przewodniczącym Rady Nadzorczej wyznaczonym przez Ministra Środowiska został Pan Andrzej Kulon.

Rada Nadzorcza Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu w roku 2015 odbyła 13 posiedzeń.

W 2015 roku Rada Nadzorcza podjęła 210 uchwał, w tym między innymi w sprawach:

- zatwierdzenia rocznego Sprawozdania z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu za rok 2014 oraz rocznego Sprawozdania finansowego Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu za rok 2014 i jego przedłożenia Zarządowi Województwa Kujawsko – Pomorskiego oraz Ministrowi Środowiska,
- zatwierdzenia „Listy przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu na 2016 rok”,
- umorzenia pożyczek,
- zatwierdzenia decyzji Zarządu, w tym: uchwał w sprawie zatwierdzenia pomocy w formie pożyczek, pożyczek płatniczych i dotacji,
- ustalenia zmian w „Zasadach udzielania pomocy finansowej ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu”,
- zatwierdzenia korekty „Planu działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na rok 2015”,
- uchwalenia „Planu działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na rok 2016”,
- zatwierdzenia umów udostępniania środków z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie udzielonych w ramach programu priorytetowego „Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii Część 2) Prosument - linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii”,

- zatwierdzenia warunków wspólnego finansowania przedsięwzięć w ramach programu „Poprawa jakości powietrza Część 2) KAWKA – Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii” przy udziale środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- zatwierdzenia „Warunków dofinansowania przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu przedsięwzięć związanych z realizacją programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest przy udziale środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”,
- wyrażenia zgody na zaciągnięcie i zwiększenie pożyczki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej udzielonej w ramach programu „SYSTEM – Wspieranie działań przez WFOŚiGW część 2) REGION”,
- uchwalenia aktualizacji „Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 r.”,
- wyboru podmiotu do badania sprawozdania finansowego za rok 2015.

2. Zarząd.

Zarząd Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu w 2015 roku pracował w składzie:

Pani Emilia Kawka – Patek	-	Prezes Zarządu,
Pani Ksenia Żółtowska – Gimińska	-	Zastępca Prezesa Zarządu ds. przedsięwzięć finansowanych ze środków unijnych,
Pan Wojciech Kuliński	-	Zastępca Prezesa Zarządu ds. umów i kontroli.

W okresie sprawozdawczym Zarząd odbył 57 posiedzeń i podjął 1737 decyzji w formie uchwał, w tym między innymi w sprawach:

- wystąpienia z wnioskiem do Rady Nadzorczej o zatwierdzenie rocznego Sprawozdania z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu za rok 2014 oraz rocznego Sprawozdania finansowego Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu za rok 2014,
- wystąpienia z wnioskiem do Rady Nadzorczej o zatwierdzenie „Listy przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu na 2016 rok”,
- występowania z wnioskiem do Rady Nadzorczej o ustalenie zmian w „Zasadach udzielania pomocy finansowej ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu”,
- wystąpienia z wnioskiem do Rady Nadzorczej o zatwierdzenie „Warunków dofinansowania przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu przedsięwzięć związanych z realizacją programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest przy udziale środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”,
- wystąpienia z wnioskiem do Rady Nadzorczej o zatwierdzenie korekty „Planu działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na rok 2015”,
- wystąpienia z wnioskiem do Rady Nadzorczej o zatwierdzenie umów udostępniania środków z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie udzielonych w ramach programu priorytetowego „Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii Część 2) Prosument - linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii”,
- wystąpienia z wnioskiem do Rady Nadzorczej o uchwalenie „Planu działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na rok 2016”,
- wystąpienia z wnioskiem do Rady Nadzorczej o zatwierdzenie warunków wspólnego finansowania przedsięwzięć w ramach programu „Poprawa jakości powietrza Część 2) KAWKA – Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł

energii” przy udziale środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,

- wystąpienia z wnioskiem do Rady Nadzorczej o zatwierdzenie zaciągnięcia i zwiększenia pożyczki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej udzielonej w ramach programu „SYSTEM – Wspieranie działań przez WFOŚiGW część 2) REGION”,
- wystąpienia z wnioskiem do Rady Nadzorczej o uchwalenie aktualizacji „Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 r.”,
- wystąpienia z wnioskiem do Rady Nadzorczej o zatwierdzenie wyboru podmiotu do badania sprawozdania finansowego za 2015 r.,
- występowania z wnioskami do Rady Nadzorczej o umorzenie pożyczek,
- występowania z wnioskami do Rady Nadzorczej o zatwierdzenie dofinansowań w formie pożyczek, pożyczek płatniczych i dotacji,
- zatwierdzenia listy zadań do dofinansowania przez WFOŚiGW w Toruniu przedsięwzięć związanych z realizacją programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest przy udziale środków NFOŚiGW,
- udzielania pomocy finansowej na realizację zadań przez państwowe jednostki budżetowe,
- zmian w zawartych umowach o udzielenie pomocy finansowej,
- zmian w promesach,
- zatwierdzenia wzorów druków wniosków i umów obowiązujących w Wojewódzkim Funduszu,
- przyjęcia „Listy zadań zakwalifikowanych do dofinansowania zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16.11.2010 r. w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na rok 2016”,
- przyjęcia skorygowanego projektu „Listy zadań zakwalifikowanych do dofinansowania zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia

16.11.2010 r. w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na rok 2016”,

– ogłoszenia naborów wniosków w konkursie KAWKA III w ramach Programu Priorytetowego „Poprawa jakości powietrza Część 2) KAWKA – Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii”,

– ogłoszenia naborów wniosków w konkursie PROSUMENT w ramach programu priorytetowego pn. „Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii Część 2) Prosument - linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii”,

– udzielenia promes dofinansowania przedsięwzięć w formie dotacji oraz pożyczek w ramach programu priorytetowego pn. „Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii Część 2) Prosument - linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii”,

– organizacyjnych, związanych z bieżącym funkcjonowaniem Wojewódzkiego Funduszu.

III. Realizacja planu finansowego.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu w roku 2015 gospodarował środkami finansowymi zgodnie z wymogami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2010 roku w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Dz. U. z 2010 r. Nr 226 poz. 1479). Dokumentacja ksiąg rachunkowych prowadzona była w oparciu o przepisy ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 330 ze zm.) oraz zgodnie z ustawą o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 roku (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 885, ze zm.).

Podstawę realizacji pomocy finansowej w 2015 roku stanowił *Plan finansowy* będący integralną częścią *Planu działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na rok 2015*, który został uchwalony przez Radę Nadzorczą uchwałą nr 215/14 z dnia 27.11.2014 roku oraz korektami zatwierdzonymi uchwałami nr 74/15 z dnia 12.06.2015 roku i 172/15 z dnia 26.11.2015 roku.

1. Wpływy.

Plan finansowy na 2015 rok zakładał, że środki dyspozycyjne wynosić będą 161 366 tys. zł, z tego:

- wpływy statutowe – 41 996 tys. zł, tj. 26,0% ogółu środków,
- wpływy pozostałe – 91 230 tys. zł, tj. 56,6% ogółu środków,
- środki pieniężne
na początek roku – 28 140 tys. zł, tj. 17,4% ogółu środków.

Środki dyspozycyjne w 2015 roku wyniosły 174 030 tys. zł. Składające się na nie wpływy statutowe w kwocie 41 828 tys. zł stanowiły 24,0% środków dyspozycyjnych ogółem. Wpływy pozostałe w kwocie 104 062 tys. zł i stan środków finansowych na początek roku w kwocie

28 140 tys. zł – stanowiły odpowiednio 59,8% i 16,2% środków dyspozycyjnych ogółem.

Strukturę i wielkość środków dyspozycyjnych Wojewódzkiego Funduszu w 2015 roku przedstawia poniższa tabela:

Tab. 2

Lp.	Treść	2015 rok				
		Plan (w tys. zł)	Struktura (w %)	Wykonanie (w tys. zł)	Struktura (w %)	Wykonanie (w %) (5:3)
1	2	3	4	5	6	7
	Ogółem (I+II+III)	161 366	100,0	174 030	100,0	107,8
I	Środki pieniężne na początek roku	28 140	17,4	28 140	16,2	100,0
II	Wpływy statutowe ogółem:	41 996	26,1	41 828	24,0	99,6
1	wpływy z tytułu opłat	39 953	24,8	39 727	22,8	99,4
2	wpływy z tytułu kar	100	0,1	63	0,0	63,0
3	inne wpływy	1 943	1,2	2 038	1,2	104,9
III	Wpływy pozostałe ogółem:	91 230	56,5	104 062	59,8	114,1
1	odsetki od pożyczek	10 050	6,2	10 268	5,9	102,2
2	odsetki à vista, od lokat	180	0,1	216	0,1	120,0
3	zwrot rat kapitałowych	80 000	49,6	92 235	53,0	115,3
4	inne	1 000	0,6	1 343	0,8	134,3

W pozycji II.3 wykazane są głównie wpływy z tytułu nadwyżek dochodów budżetów gmin i powiatów pochodzących z opłat i kar środowiskowych, natomiast na inne wpływy, wykazane w pozycji III.4 składają się głównie przychody z tytułu refundacji kosztów poniesionych na obsługę Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

2. *Wydatki.*

Plan finansowy na 2015 rok zakładał wydatki Wojewódzkiego Funduszu na poziomie 177 180 tys. zł, w tym:

- pomoc finansowa ogółem - 166 300 tys. zł,
  - wydatki związane z działalnością Funduszu - 10 880 tys. zł,
- (z czego 10 700 tys. zł stanowiły wydatki bieżące, a 180 tys. zł zaplanowano na wydatki związane z zakupem sprzętu komputerowego oraz wartości niematerialnych i prawnych).

Wielkość i strukturę wydatków Wojewódzkiego Funduszu w 2015 roku przedstawia poniższa tabela:

Tab. 3

Lp.	Rodzaj wydatków	Plan (w tys. zł)	Struktura (w %)	Wykonanie (w tys. zł)	Struktura (w %)	Wykonanie (w %) (5:3)
1	2	3	4	5	6	7
I	Ogółem (II+III)	177 180	100,0	167 877	100,0	94,8
II	Pomoc finansowa ogółem:	166 300	93,9	157 805	94,0	94,9
1	udzielone dotacje i przekazanie środków	30 000	16,9	26 519	15,8	88,4
2	udzielone pożyczki	135 000	76,2	130 109	77,5	96,4
3	dopłaty do kredytów bankowych	1 200	0,7	1 087	0,6	90,6
4	zwrot gminom utraconych dochodów	100	0,1	90	0,1	90,0
III	Wydatki związane z działalnością Funduszu	10 880	6,1	10 072	6,0	92,6
1	wydatki bieżące	10 700	6,0	9 915	5,9	92,7
2	wydatki inwestycyjne	180	0,1	157	0,1	87,2

Wydatki Wojewódzkiego Funduszu ogółem w 2015 roku wyniosły 167 877 tys. zł. Ich główną pozycją była pomoc finansowa przeznaczona na ochronę środowiska, która ukształtowała się na poziomie 157 805 tys. zł. W strukturze stanowiła ona 94,0% ogólnej kwoty wydatków i była realizowana w formie pożyczek, dotacji, przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa, dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów bankowych oraz zwrotu gminom utraconych dochodów z tytułu zwolnienia z podatku od nieruchomości, będących własnością Skarbu Państwa, gruntów pokrytych wodami jezior o ciągłym dopływie lub odpływie wód powierzchniowych oraz gruntów zajętych pod sztuczne zbiorniki wodne. Zrealizowana w 2015 roku pomoc finansowa stanowiła 94,9% wielkości planowanej. Mniejsza od planowanej kwota udzielonej pomocy wynika z przesunięcia przez inwestorów części wypłat pożyczek i dotacji z 2015 na 2016 rok, oszczędności poprzetargowych, rezygnacji kontrahentów z dofinansowania przedsięwzięć oraz przesunięcia części promes dofinansowania z 2015 na

2016 rok. W kwocie wydatków ogółem w roku 2015 pożyczki stanowiły 77,5%, dotacje i przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa 15,8%, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych 0,6%, zwrot gminom utraconych dochodów 0,1%. Wydatki związane z działalnością Biura Wojewódzkiego Funduszu stanowiły 5,9% wydatków ogółem i były niższe od planowanych o 7,3%.

3. Wynik finansowy.

Plan finansowy na rok 2015 przewidywał ujemny wynik finansowy na poziomie 4 774 tys. zł.

Strukturę i wykonanie rachunku zysków i strat zaprezentowano w poniższej tabeli:

Tab. 4

Rachunek zysków i strat za 2015 rok

Lp.	Wyszczególnienie	Plan (w tys. zł)	Struktura (w %)	Wykonanie (w tys. zł)	Struktura (w %)	Wykonanie (w %)
1	2	3	4	5	6	7
I	Przychody statutowe	41 996	100,0	41 828	100,0	99,6
1	wpływy z opłat	39 953	95,1	39 727	95,0	99,4
2	wpływy z kar	100	0,3	63	0,1	63,0
3	inne (nadw.fund. gminnych i pow.)	1 943	4,6	2 038	4,9	104,9
II	Wydatki statutowe	47 300	100,0	39 884	100,0	84,3
1	wypłaty dotacji i przekazanie środków	30 000	63,5	26 519	66,5	88,4
2	dopłaty do odsetek	1 200	2,5	1 087	2,7	90,6
3	umorzenia pożyczek	16 000	33,8	12 188	30,6	76,2
4	zwrot gminom utraconych dochodów	100	0,2	90	0,2	90,0
5	nagrody	0	0,0	0	0,0	0,0
A	Wynik z działalności statutowej	-5 304	x	1 944	x	x
III	Przychody operacyjne i finansowe	11 230	100,0	11 827	100,0	105,3
1	odsetki od udzielonych pożyczek	10 050	89,5	10 268	86,8	102,2
2	odsetki od lokat i rach. a' vista	180	1,6	216	1,8	120,0
3	otrzymane dywidendy	0	0,0	0	0,0	0,0
4	pozostałe przychody oper. i finansowe	1 000	8,9	1 343	11,4	134,3
IV	Koszty działalności operacyjnej i finansowej	10 700	100,0	9 915	100,0	92,7
1	w tym: wynagrodzenia z narzutami	8 000	74,8	7 848	79,2	98,1

B	Wynik z działalności	530	x	1 912	x	360,8
V	Wynik finansowy (A+B)	-4 774	x	3 856	x	x

Działalność statutowa w 2015 roku przyniosła wynik finansowy w wysokości 1 944 tys. zł, natomiast zysk z działalności operacyjnej ukształtował się na poziomie 1 912 tys. zł, co w sumie dało dodatni wynik finansowy za rok 2015 w kwocie 3 856 tys. zł. Osiągnięty, wbrew założeniom planu, dodatni wynik finansowy wynikał z przesunięcia części wypłat dotacji na 2016 rok (w tym: fundusz drzewkowy i rekultywacja składowisk) oraz z mniejszych od planowych umorzeń pożyczek.

Koszty działalności operacyjnej i finansowej Biura Wojewódzkiego Funduszu wyniosły 9 915 tys. zł i były o 7,3 % niższe od planowanych.

4. Bilans.

Bilans Wojewódzkiego Funduszu za 2015 rok przedstawia poniższa tabela:

Tab. 5

Bilans na dzień 31.12.2015 r.

Lp.	Treść	Stan na 31.12.2014 (w tys. zł)	Wskaźnik struktury (w %)	Stan na 31.12.2015 (w tys. zł)	Wskaźnik struktury (w %)	Dynamika (w %)
1	2	3	4	5	6	7
	AKTYWA OGÓLEM	380 599	100,0	429 706	100,0	112,9
I	Aktywa trwałe	269 291	70,7	307 918	71,7	114,3
1	Wartości niematerialne i prawne	9	0,0	32	0,0	355,6
2	Rzeczowe aktywa trwałe	12 653	3,3	12 371	2,9	97,8
3	Należności długoterminowe	255 494	67,1	294 688	68,6	115,3
4	Inwestycje długoterminowe	1 135	0,3	827	0,2	72,9
5	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	0	0,0	0	0,0	0,0
II	Aktywa obrotowe	111 308	29,3	121 788	28,3	109,4
1	Należności krótkoterminowe	83 168	21,9	72 360	16,8	87,0
2	Inwestycje krótkoterminowe	28 140	7,4	49 428	11,5	175,7
3	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	0	0,0	0	0,0	0,0
	PASYWA OGÓLEM	380 599	100,0	429 706	100,0	112,9
I	Fundusze własne	351 948	92,5	355 804	82,8	101,1
1	Fundusz statutowy	324 945	85,4	324 945	75,6	100,0

2	Fundusz z aktualizacji wyceny	3	0,0	3	0,0	100,0
3	Fundusz rezerwowy	28 216	7,4	27 000	6,3	95,7
4	Wynik finansowy	-1 216	-0,3	3 856	0,9	x
II	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	28 651	7,5	73 902	17,2	257,9
1	Zobowiązania	28 651	7,5	73 902	17,2	257,9
2	Rozliczenia międzyokresowe	0	0,0	0	0,0	0,0

Wartość majątku Wojewódzkiego Funduszu na koniec 2015 roku wyniosła 429 706 tys. zł, z tego aktywa trwale stanowiły 71,7%, a aktywa obrotowe 28,3%. Główną pozycję w pasywach stanowiły fundusze własne w wysokości 355 804 tys. zł, w tym fundusz statutowy, który wynosił 324 945 tys. zł, tj. 75,6% ogólnej wartości pasywów. W stosunku do roku ubiegłego nastąpił wzrost funduszy własnych o kwotę 3 856 tys. zł.

Bilans Wojewódzkiego Funduszu za 2015 rok został zbadany przez biegłego rewidenta i przyjęty bez zastrzeżeń.

Szczegółową realizację Planu finansowego Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu przedstawia załącznik nr 1.

IV. Pomoc finansowa Wojewódzkiego Funduszu na zadania proekologiczne.

1. Realizacja pomocy finansowej w formie pożyczek, dotacji i przekazania środków finansowych.

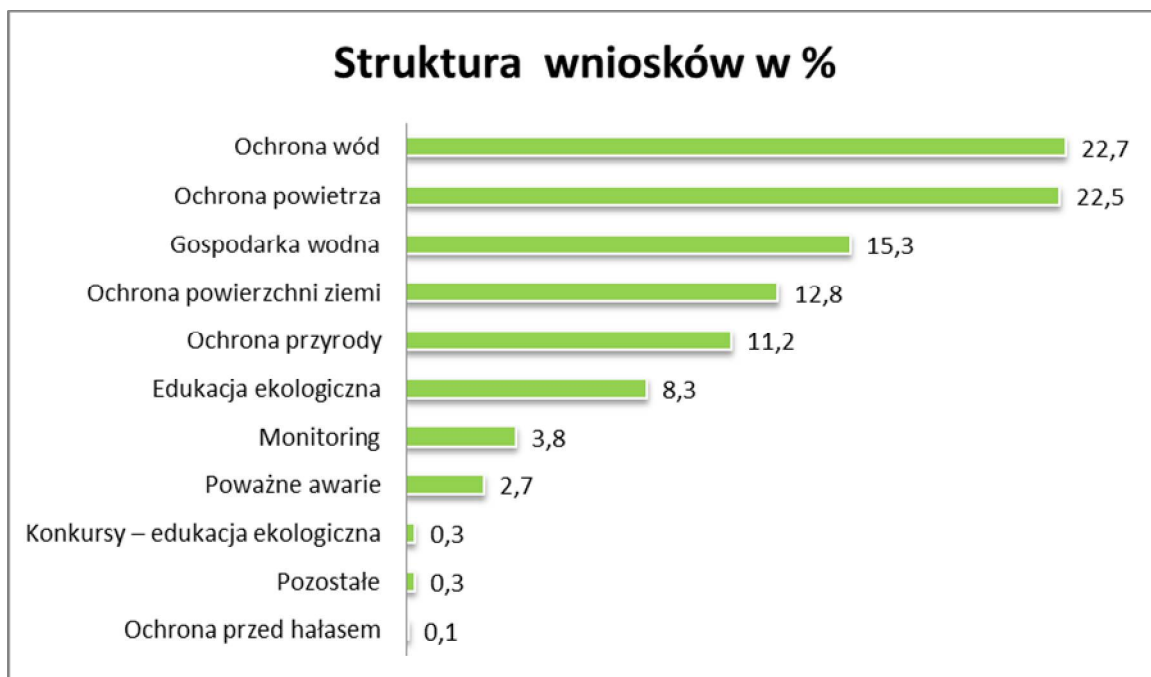
Wojewódzki Fundusz, realizując zadania ustawowe w zakresie dofinansowywania przedsięwzięć dotyczących ochrony środowiska, w 2015 roku przyjął 941 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę 166 579 tys. zł, z tego:

- 795 wniosków o udzielenie dotacji i przekazanie środków na łączną kwotę 65 768 tys. zł,
- 146 wniosków o udzielenie pożyczek na łączną kwotę 100 811 tys. zł.

Strukturę zgłoszonego zapotrzebowania na środki finansowe w 2015 roku przedstawiają niżej zamieszczona tabela i wykres:

Tab. 6

Lp.	Wyszczególnienie	Ilość			Kwota (w tys. zł)			Struktura wniosków (w %)
		zgłoszonych wniosków						
		dotacje / przekazanie środków	pożyczki	ogółem	dotacje / przekazanie środków	pożyczki	ogółem	
1	Ochrona wód	12	41	53	25	37 841	37 866	22,7
2	Ochrona powietrza	18	43	61	11 604	25 808	37 412	22,5
3	Gospodarka wodna	12	36	48	5 648	19 918	25 566	15,3
4	Ochrona powierzchni ziemi	126	14	140	7 647	13 671	21 318	12,8
5	Ochrona przyrody	187	1	188	18 376	219	18 595	11,2
6	Edukacja ekologiczna	219	3	222	13 135	696	13 831	8,3
7	Monitoring	21	0	21	6 376	0	6 376	3,8
8	Poważne awarie	2	8	10	1 900	2 658	4 558	2,7
9	Konkursy – edukacja ekologiczna	184	0	184	487	0	487	0,3
10	Pozostałe	12	0	12	480	0	480	0,3
11	Ochrona przed hałasem	2	0	2	90	0	90	0,1
RAZEM		795	146	941	65 768	100 811	166 579	100,00

W ujęciu wartościowym najwięcej wniosków dotyczyło dofinansowania zadań związanych z ochroną wód. W tej dziedzinie wnioskowano o dofinansowanie w wysokości 37 866 tys. zł, tj. 22,7% ogólnej kwoty złożonych wniosków wynoszącej 166 579 tys. zł. W dalszej kolejności znalazły się wnioski o dofinansowanie przedsięwzięć na ochronę powietrza – 37 412 tys. zł tj. 22,5%, na gospodarkę wodną – 25 566 tys. zł, tj. 15,3%, ochronę powierzchni ziemi – 21 318 tys. zł, tj. 12,8%, ochronę przyrody – 18 595 tys. zł, tj. 11,2%, edukację ekologiczną – 13 831 tys. zł, tj. 8,3% (dodatkowo w ramach edukacji ekologicznej wpłynęły wnioski o dofinansowanie nagród w konkursach ekologicznych w łącznej wysokości 487 tys. zł, tj. 0,3%). Udział pozostałych dziedzin w strukturze złożonych wniosków stanowił łącznie 6,9% (Tab. 6).

Wnioski zgodne z *Kryteriami wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu* i obowiązującymi *Zasadami udzielania pomocy finansowej ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu*, mające istotne znaczenie dla środowiska naturalnego w regionie, zostały ujęte na *Liście zadań do dofinansowania na rok 2015*.

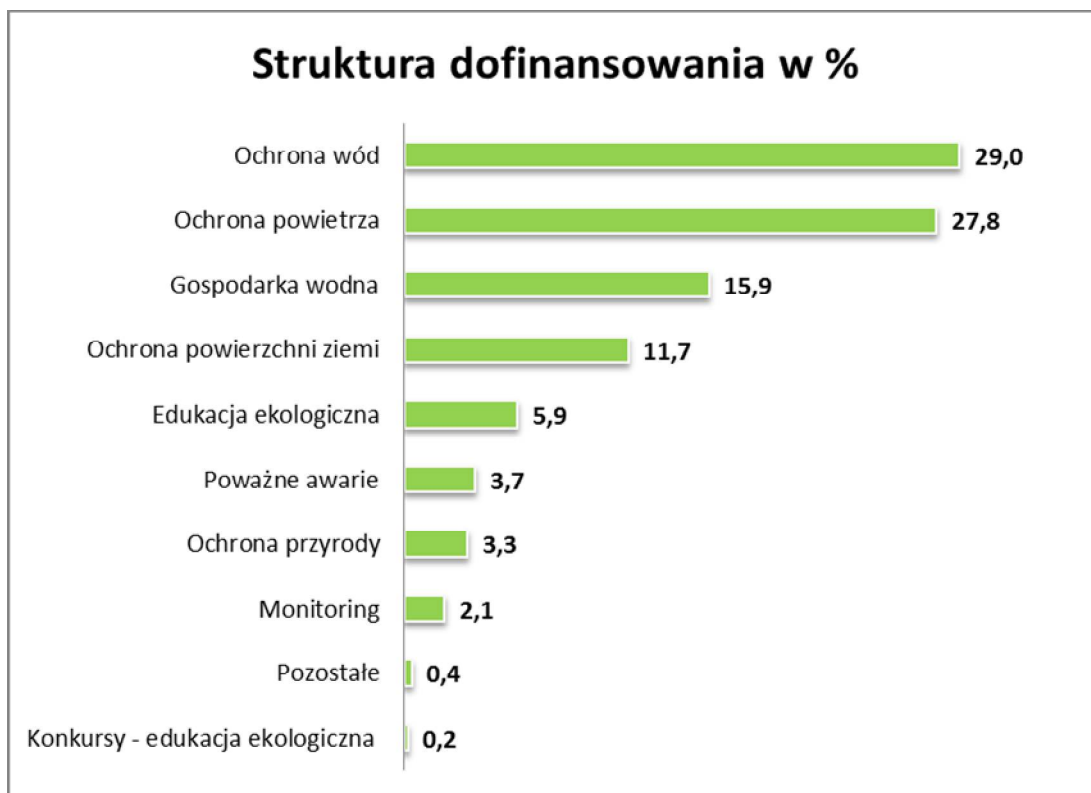
Dofinansowanie udzielane było na podstawie umów cywilno-prawnych. W 2015 roku zawarto 724 umowy z wypłatami planowanymi w roku 2015 i latach następnych na łączną kwotę 104 674 tys. zł, z tego:

- 590 umowy dotacji i przekazania środków finansowych na kwotę 35 476 tys. zł, tj. 33,9% łącznej kwoty zawartych umów,
- 134 umowy pożyczek na kwotę 69 198 tys. zł, tj. 66,1% łącznej kwoty zawartych umów.

Strukturę dofinansowania udzielonego na podstawie zawartych w 2015 roku umów przedstawiają poniższa tabela i wykres:

Tab. 7

Lp.	Wyszczególnienie	Ilość			Kwota (w tys. zł)			Struktura (w %)
		zawartych umów						
		dotacje / przekazanie środków	pożyczki	ogółem	dotacje / przekazanie środków	pożyczki	ogółem	
1	Ochrona wód	2	45	47	46	30 274	30 320	29,0
2	Ochrona powietrza	6	32	38	15 594	13 547	29 141	27,8
3	Gospodarka wodna	3	36	39	1 440	15 168	16 608	15,9
4	Ochrona powierzchni ziemi	123	12	135	4 599	7 667	12 266	11,7
5	Edukacja ekologiczna	121	2	123	5 781	365	6 146	5,9
6	Poważne awarie	2	6	8	1 900	1 958	3 858	3,7
7	Ochrona przyrody	138	1	139	3 203	219	3 422	3,3
8	Monitoring	9	0	9	2 247	0	2 247	2,1
9	Pozostałe	9	0	9	418	0	418	0,4
10	Konkursy – edukacja ekologiczna	177	0	177	248	0	248	0,2
11	Ochrona przed hałasem	0	0	0	0	0	0	0,0
RAZEM		590	134	724	35 476	69 198	104 674	100,0

Największa liczba zawartych umów w 2015 roku dotyczyła dofinansowania zadań z zakresu edukacji ekologicznej – 300 umowy (w tym 177 umów zawarto na dofinansowanie nagród w konkursach z zakresu edukacji ekologicznej). Na zadania w dziedzinie ochrony przyrody zawarto 139 umów, ochrony powierzchni ziemi – 135 umów, ochrony wód - 47 umów, gospodarki wodnej – 39 umów, ochrony powietrza – 38 umów.

Największy udział finansowy w 2015 roku miały umowy, w ramach których dofinansowywano zadania mające na celu ochronę wód – 29,0%. Poza tym wysoki udział wartościowy miały umowy na zadania z zakresu ochrony powietrza – 27,8% oraz gospodarki wodnej – 15,9%.

Reasumując zgłoszone w formie wniosków zapotrzebowanie na środki finansowe w kwocie 166 579 tys. zł zostało zrealizowane w formie zawartych umów o udzielenie pomocy finansowej w wysokości 104 674 tys. zł, co stanowi 63% zgłoszonych potrzeb. Wynika to przede wszystkim z weryfikacji kosztorysów inwestorskich w czasie postępowania przetargowego, rezygnacji i przesunięć dofinansowania na rok następny. Większość wniosków o udzielenie pożyczek spełniających wymogi formalne

i merytoryczne została załatwiona pozytywnie. Jedynym powodem negatywnego rozpatrzenia wniosków była niezadawalająca sytuacja finansowa wnioskodawców.

Wielkość dofinansowania w formie dotacji wynosiła 54% zgłoszonych potrzeb. Wynikało to głównie z braku możliwości finansowych Wojewódzkiego Funduszu.

Strukturę złożonych w 2015 roku wniosków o pożyczki i zawartych umów pożyczek w ujęciu dziedzinowym obrazuje poniższa tabela:

Tab. 8

Lp.	Dziedzina	Wartość złożonych wniosków (tys. zł)	Wartość zawartych umów (tys. zł)	Struktura wniosków (w %)	Struktura umów (w %)
1	Ochrona wód	37 841	30 274	37,5	43,8
2	Gospodarka wodna	19 918	15 168	19,8	21,9
4	Ochrona powietrza	25 808	13 547	25,6	19,6
5	Ochrona powierzchni ziemi	13 671	7 667	13,6	11,1
6	Poważne awarie	2 658	1 958	2,6	2,8
7	Edukacja ekologiczna	696	365	0,7	0,5
8	Ochrona przyrody	219	219	0,2	0,3
	RAZEM	100 811	69 198	100,0	100,0

Natomiast strukturę złożonych w 2015 roku wniosków o dotacje i przekazanie środków finansowych oraz zawartych umów dotacyjnych w ujęciu dziedzinowym przedstawia niżej zamieszczona tabela:

Tab. 9

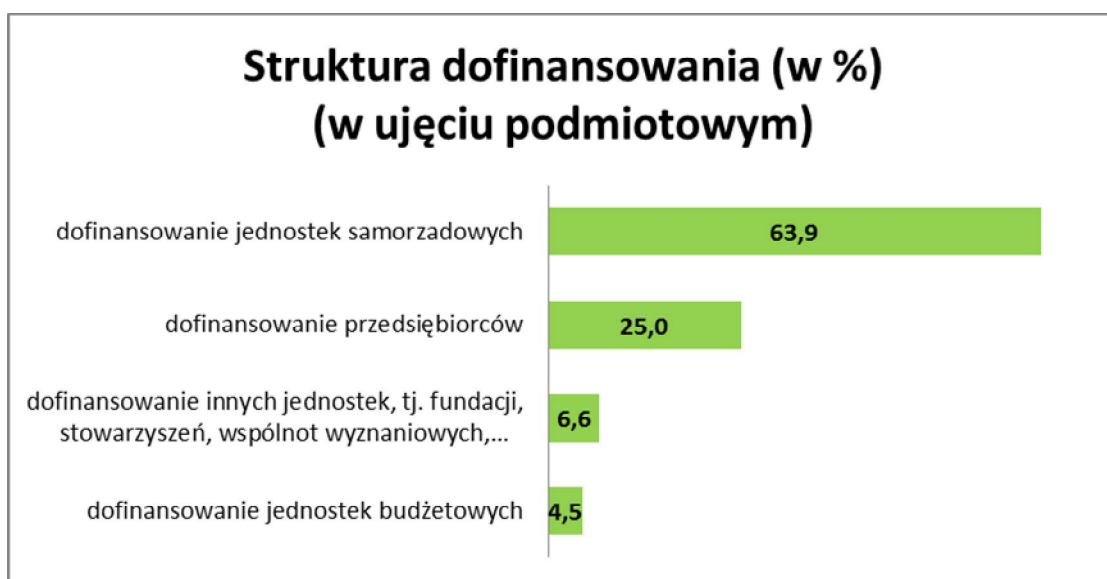
Lp.	Dziedzina	Wartość złożonych wniosków	Wartość zawartych umów	Struktura wniosków	Struktura umów
		(tys. zł)	(tys. zł)	(w %)	(w %)
1	Ochrona powietrza	11 604	15 594*	17,7	44,0
2	Edukacja ekologiczna	13 135	5 781	20,0	16,3
3	Ochrona powierzchni ziemi	7 647	4 599	11,6	13,0
4	Ochrona przyrody	18 376	3 203	28,0	9,0
5	Monitoring	6 376	2 247	9,7	6,3
6	Poważne awarie	1 900	1 900	2,9	5,3
7	Gospodarka wodna	5 648	1 440	8,6	4,1

* W tym kwota dofinansowania w ramach II edycji Konkursu programu priorytetowego pn. „Poprawa jakości powietrza. Część 2) KAWKA – likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii”: 5 331 tys. zł na podstawie wniosku z 2014 roku, a umowy z 2015 roku.

8	Pozostałe	480	418	0,7	1,2
9	Konkursy – edukacja ekologiczna	487	248	0,7	0,7
10	Ochrona wód	25	46	0,0	0,1
11	Ochrona przed hałasem	90	0	0,1	0,0
RAZEM		65 768	35 476	100,0	100,0

W ujęciu podmiotowym pomoc finansowa Wojewódzkiego Funduszu przedstawiała się następująco:

- dofinansowanie jednostek samorządowych - 66 912 tys. zł, tj. 63,9%,
- dofinansowanie przedsiębiorców
(w tym spółek ze 100 % udziałem gminy) - 26 227 tys. zł, tj. 25,0%,
- dofinansowanie innych jednostek, tj. fundacji, stowarzyszeń, związków wyznaniowych, spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych i in. - 6 876 tys. zł, tj. 6,6%,
- dofinansowanie jednostek budżetowych - 4 659 tys. zł, tj. 4,5%.

Dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych przez przedsiębiorców było rozpatrywane z punktu widzenia dopuszczalności udzielenia pomocy publicznej.

Strukturę udzielonej w 2015 roku pomocy finansowej dla poszczególnych rodzajów podmiotów z podziałem na dziedziny obrazuje tabela 10:

Tab. 10

Lp.	GRUPY CELOWE	Jednostki samorządowe (w tys. zł)	Struktura wg dziedzin (w %)	Jednostki budżetowe (w tys. zł)	Struktura wg dziedzin (w %)	Przedsiębiorcy (w tys. zł)	Struktura wg dziedzin (w %)	Inne (w tys. zł)	Struktura wg dziedzin (w %)	Ogółem (w tys. zł)	Struktura wg dziedzin (w %)
1	Edukacja ekologiczna	3 472	5,2	336	7,2	1 009	3,9	1 577	23,0	6 394	6,1
2	Gospodarka wodna	9 246	13,8	0	0,0	7 244	27,6	118	1,7	16 608	15,9
3	Monitoring	104	0,2	2 143	46,0	0	0,0	0	0,0	2 247	2,1
4	Ochrona powietrza	18 827	28,2	150	3,2	5 748	21,9	4 416	64,2	29 141	27,8
5	Ochrona przyrody	1 567	2,3	1 030	22,1	60	0,2	765	11,1	3 422	3,3
6	Ochrona przed hałasem	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
7	Ochrona wód	25 122	37,5	0	0,0	5 198	19,8	0	0,0	30 320	29,0
8	Ochrona powierzchni ziemi	5 298	7,9	0	0,0	6 968	26,6	0	0,0	12 266	11,7
9	Poważne awarie	2 858	4,3	1 000	21,5	0	0,0	0	0,0	3 858	3,7
10	Pozostałe	418	0,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	418	0,4
	Ogółem	66 912	100,0	4 659	100,0	26 227	100,0	6 876	100,0	104 674	100,0
	Struktura wg podmiotów (w %)	63,9	x	4,5	x	25,0	x	6,6	x	100,0	x

2. Umorzenia.

Pożyczki udzielane przez Wojewódzki Fundusz, na wniosek pożyczkobiorcy, mogą być częściowo umorzone. Umorzenie jest możliwe po spełnieniu określonych warunków. Podstawowe znaczenie ma osiągnięcie planowanego efektu rzeczowego i ekologicznego w terminach wskazanych w umowie pożyczki.

Decyzje o umorzeniu podejmowane są przez Radę Nadzorczą na podstawie, zaopiniowanych przez Zarząd Wojewódzkiego Funduszu, wniosków składanych przez pożyczkobiorców. Pożyczki umarzono zgodnie z przyjętym przez Radę Nadzorczą planem działalności na 2015 rok, maksymalny poziom umorzenia pożyczek w 2015 roku wyniósł **35%** dla zadań zgodnych z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami na dofinansowanie których zawarto umowy w latach 2012-14 oraz **25%** dla pozostałych zadań.

W 2015 roku wpłynęło 76 wniosków o umorzenie pożyczek i większość rozpatrzono pozytywnie. Łączna wartość umorzeń wyniosła 12 188 tys. zł, średnia wysokość umorzenia wynosiła 24,5%. Wykaz pożyczek umorzonych w 2015 roku stanowi załącznik nr 4.

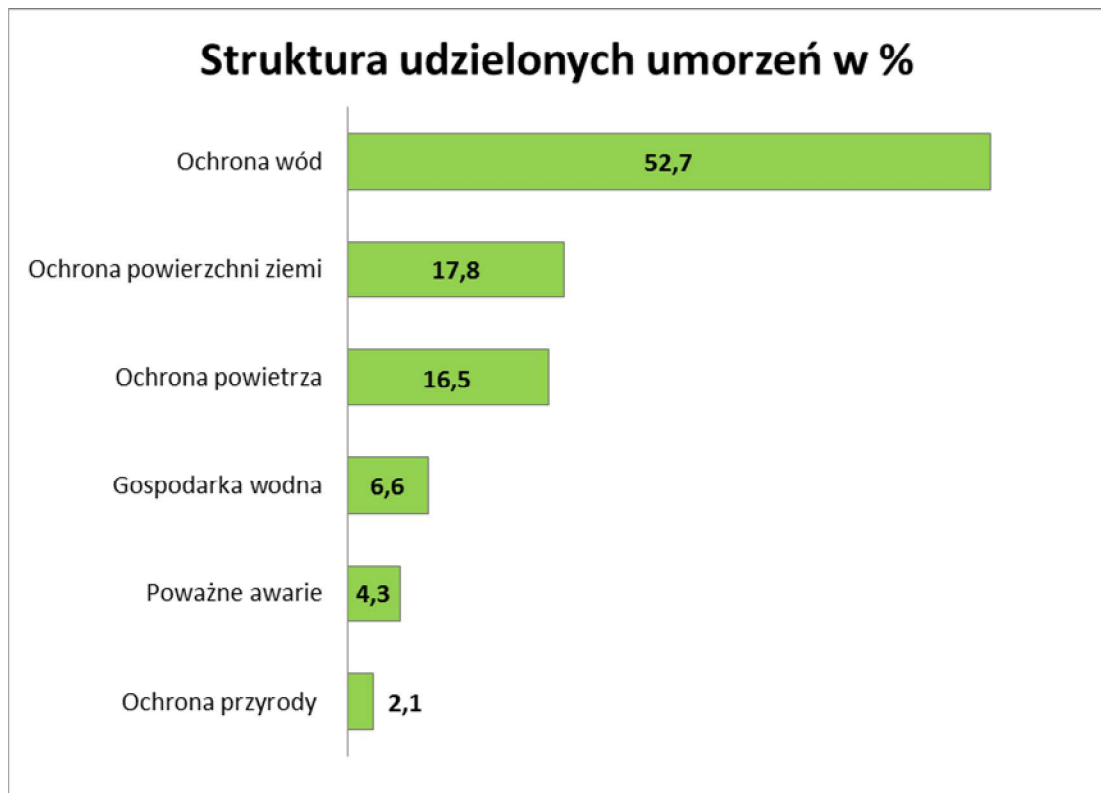
Wysokość umorzeń była niższa od planowanej o 3 812 tys. zł. Różnica ta spowodowana jest ograniczeniami wynikającymi z przepisów o dopuszczalności pomocy publicznej, spłatami pożyczek powyżej kwoty umożliwiającej ubieganie się o umorzenie oraz brakiem możliwości precyzyjnego zaplanowania kwoty umorzenia.

Wysokość i strukturę udzielonych umorzeń w ujęciu dziedzinowym przedstawiają poniższa tabela i wykres:

Tab. 11

Lp.	Dziedzina	Liczba umów	Wartość umów (w tys. zł)	Umorzona kwota (w tys. zł)	Procent umorzenia pożyczek	Struktura umorzeń w ujęciu wart. (w %)
		objętych umorzeniem				
1	Ochrona wód	31	26 855	6 425	24,4	52,7
2	Ochrona powierzchni ziemi	10	8 873	2 166	24,4	17,8
3	Ochrona powietrza	16	7 628	2 012	24,6	16,5
4	Gospodarka wodna	7	3 249	802	24,7	6,6

5	Poważne awarie	7	2 032	528	25,9	4,3
6	Ochrona przyrody	3	1 020	255	25,0	2,1
	Ogółem:	74	49 657	12 188	24,5	100

W ujęciu dziedzinowym w okresie sprawozdawczym najwięcej umorzono pożyczek udzielonych na zadania z zakresu ochrony wód. Ich udział w strukturze umorzeń wyniósł 52,7%. W ujęciu podmiotowym przeważały umorzenia pożyczek udzielonych jednostkom samorządu terytorialnego i wyniosły one 7 141 tys. zł, tj. 58,6% ogólnej kwoty umorzeń.

Dla przedsiębiorców umorzenie pożyczki stanowiło pomoc publiczną w rozumieniu przepisów o pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom.

3. Realizacja pomocy finansowej w formie dopłat do oprocentowania kredytów preferencyjnych udzielanych przez banki.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu w 2015 roku dofinansowywał w formie dopłat do oprocentowania kredytów preferencyjnych inwestycje proekologiczne realizowane przez osoby

fizyczne oraz przedsiębiorców. Pomocy udzielano na podstawie umów podpisanych między Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska a Bankiem Ochrony Środowiska SA i Kujawsko – Dobrzyńskim Bankiem Spółdzielczym. Pomoc udzielona była na przedsięwzięcia realizowane w ramach 11 linii kredytowych obejmujących dofinansowaniem następujące inwestycje:

- energooszczędne dotyczące ogrzewania i ciepłej wody,
- energooszczędne dotyczące docieplania budynków,
- dotyczące budowy płyt obornikowych oraz zbiorników na gnojówkę i gnojownicę,
- dotyczące zagospodarowania odpadów,
- dotyczące budowy małych i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz kanalizacji sanitarnej,
- dotyczące uprawy roślin wykorzystywanych do produkcji biomasy oraz związane z produkcją biomasy,
- związane z konserwacją parków w zespołach pałacowo - parkowych i dworsko - parkowych,
- w zakresie odnawialnych źródeł energii,
- dotyczące usuwania wyrobów zawierających azbest,
- dotyczące poważnych awarii i nadzwyczajnych zagrożeń środowiska oraz zmniejszające uciążliwość transportu,
- energooszczędne oświetlenie.

Oddziały BOŚ SA i Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego zawarły w 2015 roku 262 umowy udzielając kredytów na kwotę 17 573 tys. zł.

Ilość oraz wartość kredytów preferencyjnych udzielonych przez banki w roku 2015 przedstawia poniższa tabela:

Tab. 12

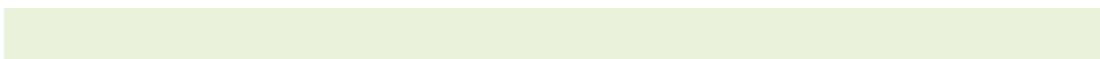
Lp.	Nazwa oddziału banku	Liczba podpisanych umów	Wartość udzielonych kredytów (tys. zł)
1	BOŚ SA	192	11 192
2	Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy	70	6 381

	Razem	262	17 573
--	--------------	------------	---------------

Ponadto WFOŚiGW w Toruniu udzielił dopłaty do oprocentowania kredytu zaciągniętego przez Przedsiębiorstwo Komunalne KOMES Sp. z o.o. w Rypinie w PKO BP SA.

Dofinansowanie w 2015 r. w formie dopłat do oprocentowania kredytów wyniosło 1 087 tys. zł.

Uruchomione w 2015 roku kredyty przyniosły wymierne efekty ekologiczne. Ich wielkość zostanie ostatecznie określona po przedstawieniu przez banki rocznych sprawozdań i ujednoczenia sposobu ich wyliczenia.

V. Efekty ekologiczne uzyskane w 2015 roku w wyniku realizacji przedsięwzięć dofinansowanych przez Wojewódzki Fundusz.

Przedstawione poniżej efekty osiągnięte w poszczególnych dziedzinach, określone zostały na podstawie kart i opisów efektów ekologicznych uzyskanych po zakończeniu zadania.

1. Ochrona wód.

Na zadania z tej dziedziny w roku 2015 wydatkowano łącznie 59 508 tys. zł, co stanowiło 38,0% ogólnej kwoty przeznaczonej na ochronę środowiska. Priorytetowo traktowano przedsięwzięcia ujęte w *Krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych*. Realizacja tego programu jest wymogiem wynikającym z traktatu akcesyjnego w zakresie zwiększenia skanalizowania aglomeracji o ponad 2000 RLM oraz budowy oczyszczalni ścieków dla tych obszarów. Przedsięwzięcia powyższe były w dużej mierze finansowane ze środków *Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko* i *Regionalnego Programu Operacyjnego*.

Istotną grupą zadań, o dofinansowanie których ubiegały się gminy, były kanalizacje sanitarne w miejscowościach niebędących aglomeracjami. Spowodowane to było znikomym stopniem skanalizowania tych terenów w odniesieniu do obszarów zurbanizowanych. Zadania te były współfinansowane w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w latach 2007-2014. Budowa kanalizacji powoduje wzrost dociążenia istniejących oczyszczalni ścieków, co ma pozytywny wpływ na poprawę parametrów ścieków oczyszczonych oraz zmniejszenie kosztu jednostkowego ich oczyszczania.

Wojewódzki Fundusz dofinansowywał także przedsięwzięcia polegające na budowie przyzagrodowych oczyszczalni ścieków. Realizowane

one były na terenach o rozproszonej zabudowie, gdzie budowa kanalizacji zbiorczej jest ekonomicznie nieuzasadniona.

Spośród dofinansowanych zadań na szczególną uwagę zasługują przedsięwzięcia w wyniku realizacji których nastąpiło kompleksowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie dużych miast. Jest to m.in. zadanie pn. „Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracji Włocławek” realizowane przez MPWiK Sp. z o.o we Włocławku oraz zadanie pn. „Przebudowa i rozbudowa części biologicznej oczyszczalni ścieków” realizowane przez MZECWiK Sp. z o.o. w Wąbrzeźnie.

W zakresie przedsięwzięć dotyczących ochrony wód w 2015 roku zrealizowano:

- 47 zadań obejmujących budowę, przebudowę, modernizację sieci kanalizacyjnej i/lub deszczowej, wodociągowej,
- 9 zadań polegających na budowie, przebudowie i modernizacji oczyszczalni ścieków,
- 5 zadań polegających na budowie przydomowych oczyszczalni ścieków,
- 2 zadania obejmujące zakup pojazdu i kontenera asenizacyjnego,
- 1 zadanie dotyczące opracowania programu gospodarki ściekowej,
- 1 zadanie obejmujące weryfikację i wyznaczenie obszarów i granic aglomeracji na terenie województwa kujawsko-pomorskiego.

W wyniku realizacji przedsięwzięć zakończonych w roku 2015 uzyskano następujące efekty ekologiczne:

- wybudowano:
  - ✓ 98 042,17 m sieci kanalizacji grawitacyjnej,
  - ✓ 12 924,37 m przyłączy do kanalizacji sanitarnej,
  - ✓ 70 843,95 m sieci kanalizacji tłocznej,
  - ✓ 13 921,16 m sieci kanalizacji deszczowej,
- zlikwidowano 984 szamba,
- zbudowano 76 szt. przepompowni przyzagrodowych,

- zbudowano 385 szt. oczyszczalni przyzagrodowych o przepustowości 265,85 m³ ścieków/dobę,
- zbudowano 87 szt. przepompowni sieciowych ścieków,
- dociążono oczyszczalnie ścieków o 12 551,96 m³ ścieków/dobę,
- zbudowano 9 szt. podczyszczalni ścieków deszczowych,
- umożliwiono odprowadzenie ścieków deszczowych z powierzchni 119,41 ha,
- zmniejszono ładunek zanieczyszczeń odprowadzanych do odbiornika w zakresie:
  - ✓ ChZT o 6 912,46 kg O₂/dobę,
  - ✓ BZT₅ o 3 244,75 kg O₂/dobę,
  - ✓ zawiesiny ogólnej o 1 568,15 kg/dobę,
- osiągnięto następujące efekty ekologiczne w zakresie Równoważnej Liczby Mieszkańców:
  - ✓ liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków – 108 235,5 RLM,
  - ✓ przepustowość obiektów poddanych modernizacji – 82 628,0 RLM,
  - ✓ przepustowość nowych obiektów – 37 777,5 RLM.

2. Gospodarka wodna.

Na zadania z tej dziedziny w 2015 roku wydatkowano łącznie 13 661 tys. zł, co stanowiło 8,7% ogólnej kwoty przeznaczonej na ochronę środowiska. Dofinansowaniem objęto budowę oraz modernizację istniejących stacji uzdatniania wody, mające na celu zwiększenie ich wydajności oraz zapewnienie niezawodności dostawy wody poprzez np. dobudowę zbiorników retencyjnych wody uzdatnionej. Wymieniano także urządzenia technologiczne, w tym instalacje do uzdatniania wody surowej, w celu zapewnienia odpowiednich parametrów wody przeznaczonej do picia i na potrzeby gospodarcze. Konieczność budowy nowych i modernizacji

istniejących stacji uzdatniania wody wynikała przede wszystkim z panującej od kilku lat suszy hydrologicznej i obniżania się poziomu wody gruntowej.

Znaczące środki przeznaczono również na rozbudowę systemu dystrybucji wody pitnej dla ludności poprzez budowę sieci wodociągowych i przyłączy. Sieci wodociągowe realizowane były głównie na terenach nieobjętych dotychczas systemem zbiorczego zaopatrzenia oraz w ramach zaopatrzenia w wodę obszarów na terenie których realizowane jest budownictwo mieszkaniowe.

Ponadto znaczące środki zostały przeznaczone na renaturyzację rzek i kanałów oraz zabezpieczenie przeciwpowodziowe terenu województwa kujawsko - pomorskiego. Przedsięwzięcia te były realizowane przez Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Włocławku. Realizowane przedsięwzięcia miały na celu przywrócenie sprawności technicznej urządzeń melioracji wodnych podstawowych, zapewnienie sprawnego odprowadzania i retencji wód, regulację rzek i kanałów. Zapewniona została także skuteczniejsza ochrona obszarów cennych przyrodniczo i gospodarczo przed skutkami ewentualnych powodzi.

W zakresie przedsięwzięć dotyczących gospodarki wodnej w 2015 roku zrealizowano:

- 22 zadania w zakresie budowy i/lub przebudowy sieci wodociągowej,
- 9 zadań w zakresie budowy i/lub przebudowy stacji uzdatniania wody,
- 2 zadania dotyczące budowy studni głębinowej,
- 1 zadanie dotyczące monitorowania rzek i urządzeń melioracji wodnych,
- 1 zadanie obejmujące renaturyzację rzek, kanałów i wałów przeciwpowodziowych,
- 1 zadanie dotyczące doposażenia w sprzęt do prowadzenia prac utrzymaniowych na rzekach, kanałach i urządzeniach melioracji wodnych.

W wyniku realizacji przedsięwzięć zakończonych w roku 2015 uzyskano następujące efekty ekologiczne:

- zbudowano:
  - ✓ 133 142,29 m sieci wodociągowej,
  - ✓ 22 435,83 m przyłączy do sieci wodociągowej,
- zwiększono przepustowość istniejących stacji uzdatniania wody o 4 045,0 m³/dobę,
- wybudowano stacje uzdatniania wody o przepustowości 2 414,1 m³/dobę,
- zabezpieczono przed powodzią 415,96 km² powierzchni obszaru,
- objęto środkami ochrony przeciwpowodziowej 40 000 osób,
- poddano regulacji i zabudowie 35 243 m rzek i strug.

3. Ochrona powietrza.

Wojewódzki Fundusz na ochronę powietrza w 2015 roku wydatkował kwotę 39 989 tys. zł, tj. 25,5% łącznej kwoty dofinansowania. Większość przedsięwzięć stanowiły zadania z zakresu termomodernizacji budynków przynoszące efekt ekologiczny w postaci oszczędności energii i zmniejszenia emisji zanieczyszczeń energetycznych emitowanych do atmosfery. Ważnym efektem realizacji tego typu przedsięwzięć, wykazywanym w audytach energetycznych, jest także ich efektywność ekonomiczna polegająca na szybkim zwrocie ponoszonych nakładów dzięki oszczędności na kosztach ogrzewania.

Podkreślić należy wzrost zainteresowania inwestorów przedsięwzięciami polegającymi na wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii do ogrzewania budynków poprzez instalację pomp ciepła.

Znaczne środki skierowano także na wspieranie przedsięwzięć polegających na budowie sieci cieplnych pozwalających na wyłączenie z eksploatacji wysokoemisyjnych kotłowni węglowych.

W zakresie przedsięwzięć dotyczących ochrony powietrza w 2015 roku zrealizowano:

- 29 zadań obejmujących termomodernizację budynków,
- 4 zadania dotyczące odnawialnych źródeł energii,

- 4 zadania związane z modernizacją systemu ogrzewania,
- 2 zadania dotyczące budowy sieci i węzłów ciepłowniczych,
- 1 zadanie dotyczące eliminacji emisji tlenu etylenu do atmosfery.

W wyniku realizacji przedsięwzięć zakończonych w roku 2015 uzyskano następujące efekty ekologiczne:

- zmniejszono roczne zużycie ciepła o 15 044,95 GJ/rok,
- zredukowano/uniknięto emisję zanieczyszczeń energetycznych do atmosfery o następujące wielkości:
  - ✓ CO₂ o 2 347,9395 Mg/rok,
  - ✓ tlenków azotu o 5,21 Mg/rok,
  - ✓ SO₂ o 17,6585 Mg/rok,
  - ✓ pyłu o 12,1188 Mg/rok.

3.1. Programy z zakresu ochrony powietrza realizowane wspólnie z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska w Warszawie.

3.1.1. W dniu 26.11.2014 roku Wojewódzki Fundusz podpisał porozumienie z NFOŚiGW w Warszawie w ramach realizacji programu priorytetowego pn. „Poprawa jakości powietrza. Część 2) KAWKA - „Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii”, WFOŚiGW w Toruniu zawarł cztery umowy o dofinansowanie:

- z Gminą Miasto Bydgoszcz na dofinansowanie zadania pn.: „Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej na terenie miasta Bydgoszczy” w kwocie: 4 343 264,00 zł,
- z Gminą Miasto Toruń na dofinansowanie zadania pn.: „Likwidacja niskiej emisji na terenie miasta Toruń” w kwocie 6 537 000,00 zł,
- z Gminą Miasto Grudziądz na dofinansowanie zadania pn.: „Likwidacja niskiej emisji na terenie miasta Grudziądz” w kwocie 3 553 500,00 zł,

- z Gminą Nakło nad Notecią na dofinansowanie zadania pn.: „Poprawa jakości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji na terenie miasta Nakło nad Notecią” w kwocie 987 850,00 zł.

Łączna kwota dofinansowania: 15 421 614,00 zł, w tym:

- środki udostępnione przez NFOŚiGW: 13 428 733,00 zł (w tym: 12 865 333,00 zł na zadania inwestycyjne i 563 400,00 zł na kampanię edukacyjną i tworzenie bazy danych),
- dotacja WFOŚiGW: 1 992 881,00 zł (w tym: 1 429 481,00 zł na zadania inwestycyjne i 563 400,00 zł na kampanię edukacyjną i tworzenie bazy danych).

Przedsięwzięcia polegające na realizacji zadań, w wyniku których ograniczona zostaje niska emisja dofinansowane były w wysokości 45% kosztów przez Narodowy Fundusz w Warszawie i 5% kosztów przez Wojewódzki Fundusz w Toruniu. Natomiast zadania polegające na przeprowadzaniu kampanii informacyjnych odnośnie korzyści zdrowotnych i społecznych wynikających z ograniczenia niskiej emisji oraz tworzeniu baz danych źródeł niskiej emisji dofinansowane były w wysokości 90%: 45% NFOŚiGW w Warszawie, 45% WFOŚiGW w Toruniu. Reszta środków pochodziła z budżetów samorządów bądź poszczególnych beneficjentów programu. Efekty ekologiczne ww. przedsięwzięć zostaną osiągnięte w latach późniejszych.

Podstawowym warunkiem udziału w programie było dwukrotne jednoczesne przekroczenie dopuszczalnych stężeń w ostatnich 4 latach w zakresie pyłu PM10 i benzo(a)pirenu w pyłe PM10 potwierdzone badaniami WIOŚ. Warunki udziału w konkursie w 2015 roku w zakresie przekroczenia dopuszczalnych stężeń spełniły następujące miasta: Bydgoszcz, Toruń, Włocławek, Grudziądz, Nakło, Chełmża.

3.1.2. W ramach programu priorytetowego pn. „Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii, Część 4) PROSUMENT- linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji

odnawialnych źródeł energii”, WFOŚiGW w Toruniu zawarł umowy udostępnienia środków nr 921/2014/WF/US i nr 922/2014/WF/US z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w dniu 23.12.2014 r. dotyczące udzielania dotacji i pożyczek.

Budżet programu na rok 2015 wyniósł 10 000 000,00 zł, z czego 6 000 000,00 zł przeznaczone było na udzielanie pożyczek, natomiast 4 000 000,00 zł na udzielanie dotacji.

Nabór wniosków zaplanowany został na okres od dnia 2 marca 2015 r. do dnia 30 września 2015 r., jednak w dniu 31 lipca 2015 r. nabór został zamknięty na skutek przyjęcia wniosków na kwotę 12 273 180,20 zł.

Dofinansowanie udzielane było beneficjentom końcowym w formie pożyczek i dotacji. Beneficjentami końcowymi mogły być:

- osoby fizyczne posiadające prawo do dysponowania budynkiem mieszkalnym jednorodzinny albo prawo do dysponowania budynkiem mieszkalnym jednorodzinny w budowie,
- wspólnoty mieszkaniowe zarządzające budynkami mieszkalnymi wielorodzinnymi,
- spółdzielnie mieszkaniowe zarządzające budynkami mieszkalnymi wielorodzinnymi.

Wsparciem finansowym objęte były następujące przedsięwzięcia polegające na zakupie i montażu małych instalacji lub mikroinstalacji odnawialnych źródeł do produkcji energii elektrycznej lub do produkcji ciepła i energii elektrycznej, na potrzeby istniejących lub będących w budowie budynków mieszkalnych jednorodzinnych lub wielorodzinnych:

- źródła ciepła opalane biomasą - o zainstalowanej mocy cieplnej do 300 kWt,
- pompy ciepła - o zainstalowanej mocy cieplnej do 300 kWt,
- kolektory słoneczne - o zainstalowanej mocy cieplnej do 300 kWt,
- systemy fotowoltaiczne - o zainstalowanej mocy elektrycznej do 40 kWp,
- małe elektrownie wiatrowe - o zainstalowanej mocy elektrycznej do 40 kWe,
- mikrokogeneracja - o zainstalowanej mocy elektrycznej do 40 kWe.

Dofinansowanie udzielane było w formie pożyczki wraz z dotacją łącznie do 100% kosztów kwalifikowanych instalacji wchodzących w skład przedsięwzięcia, w tym w formie dotacji:

- do 20% dofinansowania dla instalacji takich jak: źródła ciepła opalane biomasą, pompy ciepła, kolektory słoneczne;
- 40% dofinansowania dla instalacji takich jak: systemy fotowoltaiczne, małe elektrownie wiatrowe, mikrokogeneracja.

Maksymalny okres spłaty pożyczki wynosi do 15 lat, przy oprocentowaniu w skali roku wynoszącym 1%.

W roku 2015 zawarto 148 umów pożyczek i 148 umów dotacji na łączną kwotę dofinansowania 9 836 949,07 zł, z czego 6 222 275,11 zł w formie pożyczek, natomiast 3 614 673,96 zł w formie dotacji. Z dofinansowania skorzystały osoby fizyczne oraz jedna Spółdzielnia Mieszkaniowa. Instalacjami wybieranymi przez beneficjentów końcowych były instalacje fotowoltaiczne (148 instalacji o łącznej mocy 1324,11 kW), pompy ciepła (10 instalacji o łącznej mocy 397,704 kW) oraz kolektor słoneczny (1 instalacja o mocy 4,296 kW).

Planowany efekt ekologiczny w postaci ograniczenia lub uniknięcia emisji CO₂ wyniesie 1 278,99 Mg/rok oraz zwiększenia produkcji energii z OZE wyniesie 1 648,15 MWh/rok.

W roku 2015 zakończono realizację 58 instalacji fotowoltaicznych oraz 1 kolektora słonecznego. Uzyskany efekt ekologiczny wyniósł:

- ograniczenia lub uniknięcia emisji CO₂ - 340,961 Mg/rok,
- zwiększenia produkcji energii z OZE - 422,325 MWh/rok.

3.2. Ogólnopolski System Wsparcia Doradczego.

WFOŚiGW w Toruniu wdraża projekt pn.: „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”. Projekt ten realizowany jest przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska

i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) oraz Partnerów w 16 regionach na terenie całego kraju. Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego partnerem jest Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska w Toruniu. Projekt finansowany jest z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w ramach I Osi Priorytetowej „Zmniejszenie emisyjności gospodarki”.

Celem projektu jest wsparcie projektów przyczyniających się do realizacji pakietu klimatyczno-energetycznego UE 20/20/20 (w przypadku Polski 20/20/15). Cel ten jest realizowany poprzez zwiększenie świadomości w zakresie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, wsparcie gmin w przygotowaniu i wdrażaniu Planów Gospodarki Niskoemisyjnej oraz wsparcie w przygotowaniu i wdrażaniu inwestycji w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii.

Kluczowym elementem wdrożenia projektu było powołanie Zespołu Doradców Energetycznych (ZDE). ZDE rozpoczął działalność 09.02.2015 r. Składa się z czterech doradców, którzy obejmują usługami doradczymi obszar województwa kujawsko-pomorskiego.

Od lutego 2015 roku do września 2015 członkowie zespołu przeszli cykl szkoleń przygotowujących do działalności doradczej. Szkolenia zakończyły się egzaminami uprawniającymi do prowadzenia działań doradczych w ramach Programu.

Zespół Doradców Energetycznych realizuje cele projektu poprzez:

- przygotowanie i przeprowadzanie szkoleń oraz działań informacyjnych skierowanych do samorządów, przedsiębiorców (w tym: małych i średnich przedsiębiorstw - MSP) i społeczności lokalnej (w tym: osób fizycznych), z zakresu efektywności energetycznej i OZE,
- usługi doradcze związane z przygotowaniem Planów Gospodarki Niskoemisyjnej poprzez promowanie wśród gmin idei ich posiadania oraz wskazywanie na korzyści wynikające z realizacji Planów Gospodarki Niskoemisyjnej, zachęcanie miast i gmin do przystępowania do Porozumienia Burmistrzów (inicjatywa Komisji Europejskiej) zrzeszającego gminy

zobowiązujące się do spełnienia i przekroczenia celów unijnej polityki klimatyczno-energetycznej poprzez zmniejszenie emisji CO₂ na swoim terenie o co najmniej 20% do 2020 roku, wspieranie gmin w przygotowaniu Planów Gospodarki Niskoemisyjnej, identyfikacja projektów możliwych do wsparcia ze środków publicznych, w tym z funduszy europejskich,

- usługi doradcze związane z przygotowaniem i wdrożeniem inwestycji w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii tj.: wsparcie w zakresie weryfikowania audytów energetycznych, w zakresie wdrażania rekomendacji wynikających z audytów energetycznych, wsparcie w zakresie instrumentów finansowych,
- usługi doradcze w zakresie aplikowania o środki UE oraz krajowe tj: informowanie o możliwych i najkorzystniejszych źródłach finansowania projektów, doradztwo w zakresie montażu finansowego, doradztwo w zakresie przygotowania dokumentacji aplikacyjnej.

Z usług ZDE korzystali beneficjenci typu:

- osoby fizyczne,
- przedsiębiorstwa,
- sektor publiczny (w tym: gminy),
- sektor mieszkaniowy (w tym: wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe).

Przeprowadzone działania Zespołu Doradców Energetycznych w 2015 r.

Doradztwem objęto 37 Planów Gospodarki Niskoemisyjnej. Wsparcie polegało na weryfikacji PGN wykonywanych w konkursie NFOŚiGW w ramach działania 9.3 Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej.

W zakresie programu Prosument doradcy ocenili 90 wniosków w zakresie ich kompletności oraz pod względem merytorycznym.

Udzielono 106 konsultacji m.in. z zakresu możliwości finansowania inwestycji, montażu finansowego, wymagań dotyczących składanych wniosków o dofinansowania w tym:

- w biurze u doradcy: 10,
- poza biurem doradcy: 12,
- za pomocą nośników: 84.

ZDE zorganizował 3 szkolenia dla pracowników gmin dotyczące Planów Gospodarki Niskoemisyjnej. Szkolenia dotyczyły:

- zagadnień związanych z podstawowymi wymaganiami oraz strukturą PGN,
- zasad tworzenia bazowej inwentaryzacji emisji (BEI),
- możliwości finansowania inwestycji,
- dobrych praktyk,
- weryfikacji Planów Gospodarki Niskoemisyjnej.

Łącznie w szkoleniach wzięło udział 132 pracowników gmin.

W działaniach informacyjno-promocyjnych wzięło udział 177 uczestników. Działania były realizowane w formie spotkań oraz aktywności na targach, konferencjach itp., w tym:

- liczba zorganizowanych spotkań informacyjnych: 1,
- liczba aktywności na targach, konferencjach itp.: 2.

4. Ochrona powierzchni ziemi.

Na zadania z zakresu ochrony powierzchni ziemi w roku 2015 wydatkowano 26 967 tys. zł, tj. 17,2% łącznej pomocy finansowej.

W związku z realizowaną przebudową systemu gospodarki odpadami komunalnymi największe środki zostały skierowane na dofinansowanie zadań ujętych w Planie Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko – Pomorskiego tj. przede wszystkim modernizacji Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych. Dofinansowywano także zadania

polegające na zakupie pojemników i specjalistycznych pojazdów w celu zapewnienia efektywnego systemu zbiórki i transportu odpadów. O dofinansowanie ww. zadań występowały przede wszystkim samorządy gminne oraz spółki komunalne. Na podkreślenie zasługują kolejne przedsięwzięcia polegające na przystosowaniu RIPOK-ów do wymogów określonych w Planie Gospodarki Odpadami WK-P w: Lipnie, Niedźwiedziu, Osnowie, Toruniu i Służewie.

W 2015 roku, przy udziale środków z NFOŚiGW, kontynuowano realizację przedsięwzięć polegających na unieszkodliwianiu azbestu. Finansowano w całości, w formie dotacji, koszty demontażu, transportu i unieszkodliwiania pokryć dachowych. Wnioski o dofinansowanie składały do Wojewódzkiego Funduszu jednostki samorządu terytorialnego uwzględniając w nich potrzeby własne oraz zapotrzebowanie zgłoszone przez osoby fizyczne i podmioty ze swego terenu. Program usuwania azbestu cieszy się coraz większym zainteresowaniem mieszkańców naszego województwa oraz samorządów gminnych, z których ponad 80% przystąpiło do jego realizacji. Program ten kontynuowany będzie także w 2016 roku.

W zakresie zadań dotyczących ochrony ziemi w 2015 roku zrealizowano:

- 122 zadania związane z unieszkodliwianiem odpadów zawierających azbest,
- 11 zadań dotyczących budowy/ rozbudowy PSZOK,
- 5 zadań dotyczących budowy instalacji do biologicznego przetwarzania odpadów (RIPOK),
- 3 zadania związane z zakupem samochodów do zbiórki odpadów komunalnych,
- 2 zadania obejmujące zakup pojemników do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych,
- 2 zadania obejmujące rekultywację terenów zdegradowanych,
- 1 zadanie dotyczące budowy stacji przeładunkowej,

- 1 zadanie obejmujące przebudowę i rozbudowę części osadowej oczyszczalni ścieków w Wąbrzeźnie,
- 1 zadanie dotyczące opracowania raportu z audytu projektu pn. „Rekultywacja składowisk odpadów w województwie kujawsko-pomorskim”.

W wyniku realizacji przedsięwzięć zakończonych w roku 2015 uzyskano następujące efekty ekologiczne:

- unieszkodliwiono 4 258,1 Mg wyrobów zawierających azbest,
- zakupiono 1 615 szt. pojemników do zbiórki odpadów,
- zakupiono 5 szt. specjalistycznych pojazdów do zbiórki i transportu odpadów,
- ograniczono o 46 822,36 Mg/rok masę składowanych odpadów,
- zrekultywowano 1,87 ha powierzchni zdegradowanych.

5. Ochrona przyrody.

Mając na uwadze ogromne znaczenie ochrony zasobów przyrodniczych województwa kujawsko-pomorskiego, Wojewódzki Fundusz wsparł finansowo szereg przedsięwzięć z tego zakresu.

W roku 2015 na ochronę przyrody wydatkowano łącznie kwotę 3 056 tys. zł (w tym 219 tys. zł w formie pożyczki), tj. 2,0% całkowitej pomocy finansowej udzielonej przez Wojewódzki Fundusz i 10,7% środków dotacyjnych ogółem.

Dofinansowaniem objęto przedsięwzięcia realizowane głównie przez Regionalną Dyрекję Ochrony Środowiska w Bydgoszczy w ramach konserwatorskiej ochrony przyrody, tj.:

- czynną ochronę muraw kserotermicznych oraz halofitów w rezerwach przyrody województwa kujawsko-pomorskiego,
- wykonanie inwentaryzacji oraz zabiegów pielęgnacyjnych i konserwatorskich pomników przyrody i alei pomnikowych na terenie gmin: Gostycyn, Pruszcz, Świecie, Miasto Inowrocław, Jeżewo, Cekcyn, Wąbrzeźno, Miasto Bydgoszcz, Miasto Toruń oraz Powiatu Świeckiego,

- badanie występowania, rozmieszczenia i liczebności populacji ptaków bytujących w rezerwach przyrody Miedzno, Borek, Wielka Kępa, Cisy Staropolskie im. Leona Wyczółkowskiego, Kępa Bazarowa,
- monitoring natężenia spływów kajakowych i analiza wpływu turystyki wodnej na gatunki ptaków stanowiące przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 Bagienna Dolina Drwęcy PLB040002 (dokumentacja),
- czynna ochrona gniewosza plamistego na terenie Nadleśnictwa Włocławek,
- działania interwencyjne polegające m.in. na zapobieganiu szkodom wyrządzanym przez zwierzęta objęte ochroną gatunkową (głównie bobry) i łowne oraz szacowanie wyrządzonych szkód.

Ponadto dofinansowano zadania realizowane przez inne podmioty:

- restytucję jasiołta ostronosego prowadzoną przez PZW w Toruniu,
- rehabilitację ptaków prowadzoną przez Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy,
- restytucję sokoła wędrownego na terenie województwa kujawsko-pomorskiego,
- rewitalizację łąk jako siedlisk gatunków ptaków (realizacja Dyrektywy Ptasiej) na terenie Wdeckiego Parku Krajobrazowego,
- odbudowę populacji zwierzyny drobnej w województwie kujawsko-pomorskim (kuropatwy, zająca, dzikiego królika i bażanta),
- ochronę in situ i ex situ starych odmian drzew owocowych na terenie Zespołu Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego,
- ochronę gatunkową fauny na terenie parków krajobrazowych poprzez tworzenie siedlisk (budki i remizy dla ptaków, schronienia dla płazów i nietoperzy),
- rewaloryzację parków zabytkowych w Lubostroniu, Toruniu, Jastrzębiu (gm. Lipno), Nieszawie, Kłóbce (gm. Włocławek),
- przeciwdziałanie obumieraniu kasztanowców metodą opaskową na terenie Inowrocławia,
- nasadzenia drzew i krzewów na terenie województwa,

- promowanie walorów przyrodniczych i obszarów chronionych województwa poprzez wydawnictwa.

Na podkreślenie zasługuje dofinansowanie zadań mających na celu ochronę i restytucję gatunków ujętych w Czerwonej Księdze Zwierząt tj.: sokoła wędrownego, jesionra ostronosego, gniewosza plamistego.

Powierzchnia obszarów, na których przywrócono lub zapewniono ochronę właściwego stanu ekosystemów wyniosła 72,045 ha.

Zadania te służyły poprawie lub zachowaniu obecnego stanu zespołów roślinnych i przywracaniu równowagi biologicznej w ekosystemach. W przypadku obszarów i obiektów prawnie chronionych Wojewódzki Fundusz wspierał finansowo działania bezpośrednie, dające w efekcie poprawę jakości ekosystemów lub dokumentacyjne, stwarzające podstawy do dalszych działań na rzecz ochrony przyrody.

6. Monitoring stanu środowiska.

Monitoring środowiska stanowi system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Gromadzone informacje służą wspomaganie działań na rzecz ochrony środowiska poprzez systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych (dotrzymany standardów jakości środowiska, obszarów występowania przekroczeń),
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i ich przyczynach.

W 2015 roku na zadania z zakresu monitoringu środowiska przekazano środki finansowe w łącznej kwocie 2 246 tys. zł, co stanowi 1,4% całkowitej pomocy finansowej udzielonej przez Wojewódzki Fundusz i 8,5% kwoty środków dotacyjnych ogółem. Dofinansowaniem

objęto zadania realizowane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy:

- monitoring regionalny województwa kujawsko-pomorskiego,
- monitoring środowiska w rejonie zlikwidowanych mogiłników na terenie województwa.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska uzyskał także wsparcie w postaci wyposażenia laboratoriów w aparaturę kontrolno-pomiarową i wykonanie instalacji gazów specjalnych oraz sprzęt pomocniczy, który przyczynia się do zapewnienia wysokiej jakości badań zgodnie z wymogami Unii Europejskiej.

Ponadto Wojewódzki Fundusz dofinansował druk wydawnictwa pt.: *Raport o stanie środowiska województwa kujawsko-pomorskiego w 2014 roku.*

Informacje uzyskane w ramach monitoringu wykorzystywane są przez jednostki administracji rządowej i samorządowej dla potrzeb zarządzania środowiskiem za pomocą takich instrumentów prawnych, jak na przykład: postępowania w sprawie ocen oddziaływania na środowisko, pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, programy i plany ochrony środowiska, plany zagospodarowania przestrzennego.

7. Edukacja ekologiczna.

Edukacja ekologiczna służy kształtowaniu świadomości ekologicznej i wychowywaniu społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Edukacja ekologiczna ma na celu:

- kształtowanie świadomości ekologicznej dzieci, młodzieży i dorosłych,
- przygotowanie społeczeństwa do realizacji zasad zrównoważonego rozwoju w życiu codziennym,

- dostarczanie i wzbogacanie wiadomości o środowisku naturalnym w celu podejmowania korzystnych działań na rzecz środowiska,
- wzbogacanie wiedzy na temat zagrożeń ekologicznych i kształtowania postaw świadomego przeciwdziałania zagrożeniom,
- rozwijanie zainteresowań naukowych i badawczych związanych z przyrodą poprzez aktywne formy samodzielnego dochodzenia do wiedzy,
- promowanie walorów przyrodniczych regionu,
- promowanie zdrowego stylu życia poprzez kontakt z przyrodą,
- zdobywanie wiedzy o swoim regionie i rozwoju więzi emocjonalnych z regionem.

Zgodnie z *Listą przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na rok 2015* w ramach edukacji ekologicznej dofinansowane zostały przede wszystkim programy realizowane przez regionalne i lokalne Centra Edukacji Ekologicznej, Parki Krajobrazowe i organizacje ekologiczne oraz działania edukacyjne i konkursy dotyczące ochrony środowiska skierowane do dzieci i młodzieży.

Edukację ekologiczną dofinansowywano w formie dotacji, pożyczek i przekazania środków finansowych. Na ten cel przeznaczono 6 952 tys. zł, co stanowi 4,4% pomocy finansowej udzielonej przez Wojewódzki Fundusz i 24,6% kwoty środków dotacyjnych ogółem.

Dzięki wsparciu finansowemu Wojewódzkiego Funduszu zrealizowano 115 zadań dofinansowanych w formie dotacji, 2 w formie pożyczki oraz 4 w formie przekazania środków finansowych.

W 2015 roku z udziałem środków Wojewódzkiego Funduszu zrealizowane zostały bogate oferty programowe: Chorągwi Kujawsko - Pomorskiej ZHP, Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie, Regionalnego Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Przysieku, Stowarzyszenia Kujawsko-Pomorskiego Centrum Edukacji Ekologicznej w Bydgoszczy, Stowarzyszenia TILIA, Włocławskiego Centrum Edukacji Ekologicznej.

Edukacja ekologiczna młodzieży i dzieci oraz dorosłych prowadzona była poprzez:

- realizację programów edukacyjnych,
- zajęcia terenowe na specjalnie przygotowanych ścieżkach dydaktycznych,
- udział w konkursach, olimpiadach, festynach,
- warsztaty ekologiczne,
- wykłady, prelekcje, konferencje i szkolenia,
- zajęcia seminaryjne w formie pogadank przedmiotowych i dyskusji panelowych,
- zajęcia w pracowniach komputerowych, polegające na wykorzystaniu programów multimedialnych do nauki w obrębie dziedzin związanych z ekologią oraz pracowniach przyrodniczych, chemicznych, mikroskopowych i audiowizualnych,
- gry i zabawy dydaktyczne,
- prezentację filmów, zdjęć i eksponatów.

Wojewódzki Fundusz współfinansował w istotnym zakresie zajęcia edukacyjne prowadzone przez parki krajobrazowe województwa kujawsko – pomorskiego. Głównym celem tych zajęć było przekazywanie wiedzy związanej z ochroną przyrody i kształtowaniem środowiska oraz kształcenie umiejętności korzystania z tej wiedzy w praktyce przy jednoczesnym rozwijaniu wrażliwości przyrodniczej i propagowaniu idei proekologicznych kształtujących prawidłowe zachowania wobec środowiska.

Dofinansowywano również działania w zakresie edukacji ekologicznej prowadzone między innymi przez szkoły, specjalistyczne placówki edukacyjne, jednostki samorządu terytorialnego, nadleśnictwa, a także przez liczne organizacje ekologiczne i społeczne.

Ponadto współfinansowano konferencje, seminaria, sympozja i szkolenia realizowane przez administrację samorządową głównie przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego, organizacje pozarządowe oraz wyższe uczelnie.

Ważną rolę w edukacji ekologicznej odgrywają wydawnictwa, czasopisma, filmy, programy telewizyjne i audycje radiowe, podejmujące tematykę ochrony środowiska. Wojewódzki Fundusz dofinansował m.in.:

- druk podręcznika dobrych praktyk *Inteligentne miasta – innowacyjne rozwiązania technologiczne i proekologiczne* wydanego przez Kujawsko – Pomorskie Samorządowe Stowarzyszenie Europa Kujaw i Pomorza,
- produkcję filmu dokumentalno – przyrodniczego pt.: *Ptaki Jeziora Rakutowskiego*,
- produkcję cyklu programów telewizyjnych *Eko – Opcja* i cyklu audycji radiowych *EkoStyl*.

Bardzo popularną formą edukacji ekologicznej były konkursy o tematyce ekologicznej, organizowane głównie przez placówki oświatowe i samorządy. Wojewódzki Fundusz partycypował w zakupie nagród dla laureatów, wyróżnionych i uczestników tych konkursów. Na ten cel wydatkowano 282 tys. zł.

8. Poważne awarie.

Dziedzina poważne awarie obejmuje przedsięwzięcia mające na celu zapobieganie zdarzeniom mogącym powodować zagrożenia życia, zdrowia ludzi lub środowiska. Na przedsięwzięcia z tego zakresu Wojewódzki Fundusz wydatkował w 2015 roku 3 858 tys. zł, co stanowiło 2,5% ogółu środków przeznaczonych na ochronę środowiska. W formie dotacji i przekazania środków finansowych udzielono pomocy w wysokości 1 900 tys. zł, co stanowiło 7,2% ogólnej kwoty środków dotacyjnych. W formie pożyczek udzielono dofinansowania w wysokości 1 958 tys. zł, co stanowiło 1,5% ogólnej kwoty środków pożyczkowych.

Środki finansowe na te działania zostały skierowane do jednostek Państwowej Straży Pożarnej oraz jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu województwa kujawsko - pomorskiego, działających w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego.

Na sprzęt specjalistyczny Wojewódzki Fundusz przekazał Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej środki finansowe w kwocie 1 000 tys. zł. Ponadto Oddział Wojewódzki Związku Ochotniczych Straży

Pożarnych otrzymał 900 tys. zł dotacji. Środki te przeznaczone na zakup samochodów do ratownictwa chemiczno - ekologicznego.

Z dofinansowania w formie pożyczek na zakup samochodów z wyposażeniem do ratownictwa chemiczno - ekologicznego dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych skorzystało sześć jednostek samorządu terytorialnego. Na ten cel udzielono pożyczek w łącznej kwocie 1 958 084 zł. Pomoc w tej formie otrzymały następujące samorzady: Gmina Bobrowo, Gmina Nakło nad Notecią, Gmina Lubiewo, Gmina Brześć Kujawski, Gmin Fabianki, Gmina Izbica Kujawska.

9. Pozostałe.

W roku 2015 na pozostałe przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska Wojewódzki Fundusz przeznaczył 391 tys. zł, co stanowiło 0,3% pomocy udzielonej ogółem i 1,4% środków dotacyjnych.

Kwotę tę przeznaczono między innymi na:

- opracowanie projektu „Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028”,
- Wojewódzki Bank Emisji,
- wykonanie aranżacji wnętrz pomieszczeń Departamentu Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko - Pomorskiego, popularyzującej zasoby i walory przyrodniczo - krajobrazowe województwa kujawsko – pomorskiego,
- aktualizację dokumentacji projektu pn. „Rekultywacja składowisk odpadów w województwie kujawsko-pomorskim na cele przyrodnicze” (dotyczy rozszerzenia projektu).

VI. Kontrola wykorzystania pożyczek i dotacji przyznanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu.

Celem przeprowadzanych w roku 2015 kontroli było zbadanie i ocena prawidłowości wykorzystania dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu na przedsięwzięcia w zakresie ochrony środowiska.

Kontrole odbywały się zgodnie z *Regulaminem wykonywania kontroli przez pracowników WFOŚiGW*. Zakres kontroli ustalano indywidualnie dla każdego przedsięwzięcia. Uzależniony był on od dziedziny przedsięwzięcia, związanych z nim efektów ekologicznych, wielkości dofinansowania udzielonego przez Wojewódzki Fundusz, bądź etapu realizacji.

Przeprowadzając kontrolę brano pod uwagę przepisy prawa oraz wewnętrzne uregulowania obowiązujące w Wojewódzkim Funduszu.

Ogółem przeprowadzono 110 kontroli przedsięwzięć dofinansowywanych lub planowanych do dofinansowywania ze środków Wojewódzkiego Funduszu. Większość kontroli została wykonana na etapie realizacji zadań lub po zakończeniu. Kontrolowano między innymi:

- zgodność realizacji zakresu rzeczowego z harmonogramami rzeczowo-finansowymi będącymi załącznikami do umów z Wojewódzkim Funduszem,
- zaawansowanie rzeczowe przedsięwzięć, ze szczególnym zwróceniem uwagi na dotrzymanie terminów umownych, osiągnięcia planowanych efektów rzeczowych i ekologicznych,
- wielkość osiągniętych w wyniku realizacji zadania efektów ekologicznych i rzeczowych w odniesieniu do planowanych na etapie zawierania umowy,

- terminowość przekazywania środków finansowych Wojewódzkiego Funduszu na rzecz wykonawców robót,
- realizację innych postanowień wynikających z zawartych umów.

W ujęciu dziedzinowym struktura przeprowadzonych kontroli była następująca:

- ochrona wód - 48 kontroli zadań dotyczących modernizacji i rozbudowy obiektów oczyszczalni ścieków, budowy oczyszczalni przyzagrodowych, budowy systemów kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
- ochrona powierzchni ziemi - 12 kontroli zadań polegających na usuwaniu, transporcie i unieszkodliwieniu azbestu, tworzeniu systemów zbiórki i transportu odpadów,
- gospodarka wodna - 21 kontroli zadań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej, budowy i rozbudowy stacji uzdatniania wody, sieci wodociągowych z przyłączami,
- ochrona powietrza - 22 kontrole zadań z zakresu termomodernizacji budynków, likwidacji niskiej emisji, odnawialnych źródeł energii,
- edukacja ekologiczna - 6 kontroli zadań z zakresu realizacji programów edukacji ekologicznej,
- monitoring – 1 kontrola zadania polegającego na zakupie aparatury kontrolno-pomiarowej będącej wyposażeniem laboratoriów.

Po zakończeniu kontroli każdorazowo omawiano jej wyniki z kierownikiem kontrolowanej jednostki lub z osobą przez niego upoważnioną. W przypadku wystąpienia nieprawidłowości zobowiązywano kontrahenta do usunięcia stwierdzonych uchybień.

W omawianym okresie wszystkie protokoły z kontroli zostały podpisane przez kierowników kontrolowanych jednostek bez zastrzeżeń.

Poza kontrolami terenowymi na bieżąco w siedzibie Funduszu sprawdzano:

- kompletność i wartość merytoryczną złożonych dokumentów niezbędnych do podjęcia decyzji przez Zarząd o udzieleniu promesy bądź zatwierdzeniu dofinansowania przez Zarząd lub Radę Nadzorczą,
- kompletność i wartość merytoryczną wniosków o umorzenie,
- sytuację finansową przedsiębiorców korzystających z pożyczek,
- dopuszczalność pomocy publicznej dla przedsiębiorców,
- wnioski o uruchomienie środków finansowych, sprawozdania końcowe z realizacji zadania i inne.

W zdecydowanej większości przypadków zadania były realizowane zgodnie z zapisami umowy z Wojewódzkim Funduszem. Do najczęściej stwierdzanych w czasie przeprowadzanych kontroli nieprawidłowości i uchybień należały:

- brak informacji o dofinansowaniu zadań ze środków Wojewódzkiego Funduszu zgodnie z zasadami oznakowania przedsięwzięć,
- zmiany zakresu realizowanych przedsięwzięć bez uzgodnienia z Wojewódzkim Funduszem.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w trakcie realizacji zadań dofinansowywanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu w Toruniu, Zarząd Wojewódzkiego Funduszu podejmował stosowne decyzje i działania. Podejmowano między innymi decyzje o zaakceptowaniu zmian zakresów rzeczowych i terminów zakończenia realizacji przedsięwzięć po upływie terminów umownych, wyrażeniu zgody na przedłużenie terminów zakończenia zadań i osiągnięcia efektów ekologicznych, a także o aneksowaniu umów.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono również kontrole dotyczące realizacji projektów z udziałem środków unijnych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

VII. Audyt wewnętrzny.

Audytor wewnętrzny na podstawie Planu audytu na rok 2015, przeprowadził zadania audytowe z obszaru działalności podstawowej oraz wykonywał czynności o charakterze doradczym. Wzorem lat ubiegłych od wprowadzenia Standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych przeprowadzana, jest raz w roku, samoocena systemu kontroli zarządczej. W ramach czynności doradczych audytor brał udział między innymi w procesie przygotowania i przeprowadzenia samooceny kontroli zarządczej. Przeprowadzono ankietyzację na potrzeby oceny stanu kontroli zarządczej za 2014 rok. Ankiety zostały przygotowane dla pracowników i dla kierowników komórek organizacyjnych. Samoocena kontroli zarządczej jest procesem, w wyniku którego pracownicy dokonują oceny funkcjonowania kontroli zarządczej w jednostce, tym samym samoocena stanowi dla Prezesa Zarządu istotne źródło informacji do sporządzenia oświadczenia o stanie kontroli zarządczej za dany rok.

Zgodnie z Planem audytu wewnętrznego na rok 2015, przeprowadzono niżej wymienione zadania audytowe:

- zabezpieczenia umów- do 2012 roku;
- zabezpieczenia umów- 2013, 2014 rok.

Audytor wewnętrzny brał czynny udział w opracowaniu nowych procedur i aktualizacji już istniejących. Przeprowadził audyty sprawdzające wykonanych zaleceń zawartych w sprawozdaniach z audytu dotyczących zadań:

- kompletność danych w systemie informatycznym w zakresie powierzonych zadań Działowi Finansowo-Księgowemu, zgodnie z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi w WFOŚiGW w Toruniu;
- zabezpieczenia umów- do 2012 roku;
- zabezpieczenia umów- 2013, 2014 rok;
- bezpieczeństwo informacji.

Przeprowadzone czynności audytowe nie wykazały żadnych nieprawidłowości o wysokiej istotności, które miałyby wpływ na realizację podstawowych zadań i celów Funduszu.

VIII. Informacja dotycząca działań związanych z wykorzystaniem środków pochodzących z Unii Europejskiej.

Wojewódzki Fundusz na podstawie Porozumienia w sprawie realizacji Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” dla priorytetów: I – *Gospodarka wodno – ściekowa* i II – *Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi* (projekty o wartości do 25 mln euro), zawartego 25 czerwca 2007 r. z Ministrem Środowiska (Instytucja Pośrednicząca), wykonywał jako Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia) zadania w zakresie: przygotowania i oceny projektów; prowadzenia zadań kontrolnych i kontroli procedur zawierania umów dla zadań objętych projektem; monitorowania i sprawozdawczości; zarządzania finansowego i rozliczania projektu; informacji i promocji.

W 2015 r. Wojewódzki Fundusz zawarł jedną umowę o dofinansowanie projektu w ramach działania 1.1 *Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM*, priorytet I – *Gospodarka wodno-ściekowa* PO IiŚ. Umowa została zawarta z Miejskimi Wodociągami i Oczyszczalnią Sp. z o.o. w Grudziądzu, po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku złożonego w okresie sprawozdawczym w ramach konkursu nr 15/POIiŚ/1.1/12/2014 (ogłoszonego w 2014 r.).

W 2015 r. nie ogłoszono żadnego nowego konkursu dla I priorytetu PO IiŚ. Powyższy nabór był jedynym jaki przeprowadzono w okresie sprawozdawczym.

Wojewódzki Fundusz zawarł w 2015 r. dwadzieścia siedem aneksów do umów o dofinansowanie projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, w tym m.in. dotyczące rozszerzenia zakresu rzeczowego, zmiany terminów realizacji oraz urealnijające koszty projektu i wartości dofinansowania.

Pod względem rzeczowym w roku sprawozdawczym wybudowano 23,41 km sieci kanalizacji sanitarnej oraz zmodernizowano dwie oczyszczalnie ścieków.

Siedmiu beneficjentów I Priorytetu PO IiŚ złożyło w 2015 r. wnioski o płatność końcową po zrealizowaniu niżej wymienionych projektów:

- „Gospodarka wodno - ściekowa w aglomeracji Włocławek II etap” - projekt zrealizowany przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. we Włocławku (wniosek zatwierdzony w 2015 r.),
- „Kompleksowe uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Miasta Rypina” - projekt zrealizowany przez Przedsiębiorstwo Komunalne KOMES Sp. z o.o. w Rypinie (wniosek zatwierdzony w 2015 r.),
- „Modernizacja i rozbudowa Oczyszczalni Ścieków Etap V - budowa kanalizacji sanitarnej O/M w Brodnicy” - projekt zrealizowany przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Brodnicy (wniosek zatwierdzony w 2015 r.),
- „Modernizacja i rozbudowa systemu gospodarki wodno-ściekowej w Grudziądzu - część II” - projekt zrealizowany przez Miejskie Wodociągi i Oczyszczalnię Sp. z o.o. w Grudziądzu (wniosek zatwierdzony w 2015 r.),
- „Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Rożno - Parcele, Stawki, Łazieniec i Odolion gm. Aleksandrów Kujawski” - projekt zrealizowany przez Gminę Aleksandrów Kujawski (ocena wniosku będzie kontynuowana w 2016 r.),
- „Modernizacja Oczyszczalni Ścieków KAPUŚCISKA w Bydgoszczy” - projekt zrealizowany przez Chemwik Sp. o.o. w Bydgoszczy (ocena wniosku będzie kontynuowana w 2016 r.),
- „Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Lisi Ogon i Łochowo - etap III” - projekt zrealizowany przez Gminę Białe Błota (ocena wniosku będzie kontynuowana w 2016 r.).

W roku 2015 Wojewódzki Fundusz prowadził również ocenę wniosku o płatność końcową dla projektu „Ochrona zlewni rzeki Osy i Wisły na terenie

gminy Grudziądz” złożonego przez Gminę Grudziądz w 2014 r. Nie została ona jednak zakończona z uwagi na rozwiązanie umowy o dofinansowanie dla tego projektu (projekt nie spełniał dodatkowego kryterium formalnego „wskaźnik koncentracji” i tym samym nie spełniał kryteriów wyboru projektów dla I Priorytetu PO IiŚ).

Zakończenie realizacji pozostałych pięciu projektów dofinansowanych w ramach działania 1.1 PO IiŚ i wdrażanych przez Wojewódzki Fundusz powinno nastąpić do 31.12.2015 r. (wnioski o płatność końcową powinny zostać złożone do końca stycznia 2016 r.). Są to:

- „Budowa kanalizacji oraz modernizacja oczyszczalni ścieków na terenie agl. Aleksandrów Kujawski” - projekt realizowany przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Wodociągowej Sp. z o.o. w Aleksandrowie Kujawskim,
- „Modernizacja gospodarki ściekowej w Aglomeracji Sępólno Krajeńskie” - projekt realizowany przez Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Sępólnie Krajeńskim,
- „Uporządkowanie gospodarki ściekowej w Aglomeracji Barcin” - projekt realizowany przez Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe "WODBAR" Sp. z o.o. w Barcinie,
- „Przebudowa i rozbudowa części biologicznej oczyszczalni ścieków w Wąbrzeźnie” - projekt realizowany przez Miejski Zakład Energetyki Ciepłej Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Wąbrzeźnie,
- „Przygotowanie dokumentacji dla realizacji zadań w ramach Projektu *Gospodarka wodno-ściekowa na terenie aglomeracji Toruń - III etap*” - projekt realizowany przez Toruńskie Wodociągi Sp. z o.o.

W pięćdziesięciu trzech wnioskach o płatność złożonych w 2015 r. przez beneficjentów I priorytetu PO IiŚ zostały wykazane wydatki kwalifikowane w łącznej kwocie 72 674 tys. zł. W tym samym okresie Wojewódzki Fundusz zatwierdził wnioski o płatność na łączną kwotę 57 353 tys. zł. Na wniosek Wojewódzkiego Funduszu przekazano beneficjentom za pośrednictwem BGK dofinansowanie w wysokości

38 932 tys. zł (z tego: 14 936 tys. zł w formie refundacji oraz 23 996 tys. zł w formie zaliczek).

WFOŚiGW w Toruniu jako Instytucja Wdrażająca II priorytet PO IiŚ – *Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi* podpisał dotychczas trzy umowy o dofinansowanie z Funduszu Spójności, z czego jedna została rozwiązana. Łączna wartość dofinansowania przyznanego z Funduszu Spójności dla umów realizowanych w ramach II priorytetu PO IiŚ wynosi 22 946 tys. zł.

W 2015 r. Wojewódzki Fundusz w ramach II priorytetu PO IiŚ, działanie 2.1. *Kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych* wdrażał projekt pn. „Rekultywacja składowisk odpadów w województwie kujawsko - pomorskim na cele przyrodnicze” realizowany przez Województwo Kujawsko-Pomorskie (z terminem zakończenia realizacji projektu do 31.12.2015 r.).

W okresie sprawozdawczym Wojewódzki Fundusz zawarł trzy aneksy do umowy o dofinansowanie tego projektu dotyczące rozszerzenia zakresu rzeczowego oraz urealnijające koszty projektu i wartość dofinansowania.

W dziesięciu wnioskach o płatność złożonych w 2015 r. w ramach tego projektu zostały wykazane wydatki kwalifikowane w łącznej kwocie 15 131 tys. zł. W tym czasie Wojewódzki Fundusz zatwierdził wnioski o płatność na łączną kwotę 11 505 tys. zł, a Beneficjentowi przekazano za pośrednictwem BGK dofinansowanie w wysokości 13 134 tys. zł (z tego: 2 154 tys. zł w formie refundacji oraz 10 980 tys. zł w formie zaliczki).

W roku 2015 przeprowadzono ocenę I i II stopnia projektu pn. „Budowa instalacji do biologicznego przetwarzania odpadów, na terenie RZUOK w Machnacu” zrealizowanego przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „SANIKO” Sp. z o.o. z Włocławka, który był umieszczony na liście projektów indywidualnych. Ocena ta zakończyła się wynikiem pozytywnym, co skutkowało wydaniem przez Instytucję Pośredniczącą

29.12.2015 r. potwierdzenia przyznania dofinansowania. Umowa o dofinansowanie zostanie podpisana w roku 2016.

W 2015 r. Wojewódzki Fundusz w ramach II priorytetu PO IiŚ, działanie 2.2. *Przywracanie terenom zdegradowanym wartości przyrodniczych i ochrona brzegów morskich* wdrażał projekt pn. „Rekultywacja terenów przemysłowych po P.P. Nasycalnia Podkładów Kolejowych w Solcu Kujawskim” realizowany przez Gminę Solec Kujawski (z terminem zakończenia realizacji projektu do 31.12.2015 r.).

W 2015 roku w czterech wnioskach o płatność złożonych przez Gminę Solec Kujawski wykazane zostały wydatki kwalifikowane w łącznej kwocie 1 840 tys. zł, natomiast w tym samym czasie zatwierdzono wnioski o płatność na łączną kwotę 2 228 tys. zł. Beneficjentowi przekazano za pośrednictwem BGK dofinansowanie w wysokości 2 320 tys. zł (z tego: 120 tys. zł w formie refundacji oraz 2 200 tys. zł w formie zaliczki).

W 2015 r. Wojewódzki Fundusz przeprowadził 96 kontroli projektów dofinansowanych ze środków unijnych w ramach I i II priorytetu PO IiŚ, z tego:

- 10 kontroli na miejscu (z tego: 2 kontrole na zakończenie projektu, 1 kontrolę po zakończeniu projektu oraz 7 kontroli w trakcie realizacji projektu),
- 18 kontroli procedur zawierania umów dla zadań objętych projektem (w tym 2 kontrole zmian w umowach),
- 2 kontrole na zakończenie realizacji projektu na dokumentach,
- 66 kontroli wniosków beneficjentów o płatność.

Czynności kontrolne były prowadzone na miejscu realizacji projektów oraz na dokumentach w siedzibie Wojewódzkiego Funduszu.

Ponadto, pracownicy Wojewódzkiego Funduszu w zakresie powierzonych przez Instytucję Pośredniczącą zadań uczestniczyli jako eksperci w pracach Grupy Roboczej do spraw oceny projektów w ramach I i II priorytetu PO IiŚ.

W 2015 r. Wojewódzki Fundusz na podstawie umowy o dofinansowanie Roczego Planu Działań sektora środowisko na lata 2014 - 2015 w ramach priorytetu XV - *Pomoc Techniczna Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013*, otrzymał z Funduszu Spójności refundację wydatków poniesionych w IV kw. 2014 r. oraz w I-III kw. 2015 r. w związku z realizacją zadań Instytucji Wdrażającej PO IiŚ w łącznej kwocie 1 324 tys. zł.